

«SLOVENEK» velja
po pošti na vsi strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 84.—
za pol leta K 42.—
za četrt leta K 21.—
za en mesec K 7.—
za inozemstvo celoletno K 95.—
Sobotna izdaja: —
za celo leto K 15.—
za inozemstvo K 20.—

SLOVENEK

Inserati:
Enostolpna pettivrsta (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat po K 1:20
uradni razglaš . . . po K 1:80
Pri naročilu nad 10 objav
popust.
Najmanjši oglas 59/9 mm K 4.—
Poslano:
Enostolpna pettivrsta K 3.—
Izhaja vsak dan izveniški po-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopis se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun pošline hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglaš.,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7583.

Jubilej krščansko socialnega delavstva.

Trpinov pozdrav!

Danes se bodo zgrinjale množice de-
lavskega ljudstva na Šmarni gori, da pro-
slave svoj jubilej, jubilej dela, truda, žrtve
in ljubezni.

Ko je pred 25 leti stopil na plan mladi
dr. Krek in je vžigal v srcih tedaj neorga-
nizirane in zaničevane delavske mase mi-
sel delavske samozavesti, je naletel na po-
misleke pri inteligenci in nezaupanje pri
masi delavstva. Njegovi govori in članki so
bili posvečeni ideji, da delo je, ki množi
bogastvo in kulturo človeške družbe. Pre-
več je tedaj kapitalizem razjedal notranjost
človeške družbe, da bi se bila vsa delav-
ska družina mogla na hip zavedati pravic,
ki jih ima terjati od človeške družbe. Malo
številce pa je naraščalo in na ustanovnem
občnem zboru Slov. katol. delavskega dru-
štva dne 22. julija 1894 v Rokodelskem
domu je bilo zbranih že 500 delavcev-
trpinov, odločenih, da začno boj za svoje
pravice v imenu krščanske pravičnosti.

V trudu utrjena in z žrtvami junaškega
prepričanja posvečena mlada organizaci-
ja je rasla, ž njo je rastele ugled delav-
skih mas in spoštovanje dela ter žuljavih
rok. Malo morda je med nami še tistih
mož, ki so tedaj orali z dr. Krekom ledino.
Toda tisti, ki so in vstrajajo, nam pričajo
o trdih bojih in nešteti težavah, ki jih je
morala premagati mlada organizacija. In
slo je, ker ideja je bila sveta, njeni junaki
nevpogljivi, njen vojskovodja nedotakljiv.
Bili so časi, ko se je združilo vse zoper
junake dela, vse od kapitalistov in njihovih
hlapcev in baričev tja do sovražnikov kr-
ščanskega imena v delavskih vrstah. Bili
so basi, ko so se zamajale vrste borilcev
in omahovale, toda nikdar kloneči duh
njihovega voditelja jim je zopet dvignil gla-
ve in srca. Da je danes delavska zavest
pri nas tako močna in da delavec danes s
ponosom zre na uspeh svojih organizacij
— to je nemala zasluga mož, ki so pred
25 leti neomahljivo stali v boju za delavske
pravice.

Ljubezen je bila, ki je našim delavskim
pionirjem dajala moči in volje, da so vstra-
jali. Zato je današnji dan jubilej ljubezni,
tiste krščanske ljubezni, ki gore prestavlja
v svoji idealni požrtvovalnosti, ker se na-
slanja na sveto obljubo Gospodovo: »Kar

ste storili enemu mojih najmanjših bratov,
ste meni storili!»

In morda nikdar ni bilo važnejše, po-
vdarjati to vodilno smernico v socialnem
gibanju za pravice teptanih ko danes. So-
vrastvo leži nagromadeno nad ljudstvo in
narodi, sovraštvo porojeno iz nedolžno
prelite krvi, iz ogoljufanih nad ljudskih
mas in iz pobesnele sebičnosti izkoriščujo-
čega kapitalizma. Nesrečna ljudstva tavajo
v temi, teži jih sovraštvo in krivica, zaga-
njajo se iz ekstreme v ekstrem in ne naj-
dejo poti v svobodni solnčni dan, kjer
Pravica in Ljubezen celi rane, lajša gorje
in tolaži obupana srca ponižanih in raz-
žaljenih.

Ob velikem dnevu stopa misel krščan-
ske delavske organizacije na dan z vso svo-
jo silo in voljo. Ravno zadnji časi so rodili
v naših vrstah mučeniške naše misli. Za-
slepljenost tovarišev-trpinov je jemala ju-
nakom krščanske delavske misli kruh in
strehu. Ubogi zapeljani in zaslepljeni so-
trpini so menili, da s tem uničijo našo ide-
jo. Toda ravno ti boji z nasiljem in krivico
so podvojili ljubezen do ideje in do sotri-
pinov in potrojili našo moč in notranjo silo.
Vrste našega krščanskega delavca trpina
rastejo in se množe.

Včeraj popoldne je stotine krščanskega
delavstva in duševnega proletariata na
grobu Evangelista, našega očeta dr. Kreka
izreklo svečano prisego. Združeni jugoslo-
vanski krščansko socialni proletarijat je
govoril po svojih zastopnikih na grobu
svojega mrtvega buditelja in voditelja, da
hoče žrtvovati vse za zmagajo krščanske
misli v blagor svobodnega jugoslovanskega
ljudstva.

Danes bodo tisoči ponovili to prisego
na Šmarni gori, tisoči trpinov bodo progla-
sili javno in odločno svoje načelo, ki edi-
no more rešiti svet iz spon krivice, nasilja
in duševne bede.

Bodite pozdravljeni, trpini, junaki dela
in ljubezni! Vaš dan je danes! Naj bo ta
dan porok zmage pravice in ljubezni na
svetu!

Prihod hrvatskih gostov.

Povodom 25letnice organizacije
slovenskega krščansko-socialnega de-
lavstva so došli k proslavi tudi bratje
Hrvatje, člani Hrvatske radničke za-

jednice in akad. društva »Domagoj«.
Došli so z vlakom včeraj opoldne iz
Zagreba ter so jih na kolodvoru spre-
jeli odbor S. K. S. Z., odbor J. S. Z. ter
zastopniki vodstva V. L. S. S. kolodvora
so odšli bratje Hrvati po Dunajski ce-
sti na čelu s svojim voditeljem g. Za-
tluko v knezoškofijsko palačo, kjer so
pozdravili knezoškofa dr. A. B. Jegliča.
Knezoškof se je na pozdravni govor g.
Zatluko zahvalil s pristržnimi beseda-
mi ter izrazil v svojem govoru veselje
nad skupnim delom hrvatskega in slo-
venskega delavstva. Oficijelen pozdrav
bratov Hrvatov je bil v Ljudskem do-
mu, kjer je pozdravil došle goste ured-
nik M. Moškerc v imenu slovenskega
delavstva. Za pozdrav se je zahvalil g.
Zatluka, nakar je govoril v imenu kr-
ščansko-socialnih železničarjev v Ma-
riboru tov. Karba, ki je pozdravil go-
ste v imenu slovenskega delavstva s
severnega obmejnega ozemlja.

Hrvatski gostje so obedovali v
Ljudskem domu.

Ob Krekovem grobu.

Za 6. uro popoldne je bila napove-
dana slovesnost v spomin očetu slo-
venskega delavskega gibanja, na grobu
dr. Janeza Ev. Kreka pri Sv. Križu.
Došli so zastopniki naših delavskih,
političnih in kulturnih društev, S. K.
S. Z. z zastavo, Orli in naraščaj z za-
stavo, Hrvatska radnička zajednica z
zastavo, Društvo rokodelskih pomočni-
kov, pevska zveza »Ljubljana«, depu-
tacija Sokolov z zastavo, Mladeniško
društvo z zastavo itd. Grob je bil okra-
šen z zelenjem. Slov. kršč.-soc. organi-
zacija je položila na grob svojega usta-
novitelja lep venec s trobojnimi tra-
kovi v slovenskih, hrvatskih in srb-
skih barvah, bratje Hrvati so položili
istotako prekrasen venec. Navzoča je
bila mnogobrojna množica, čestilcev
velikega dr. Kreka.

Prvi je govoril

V SPOMIN DR. KREKU

Šentjakovski župnik Barle:

Dragi bratje in sestre! Prišli smo,
da se poklonimo na tem svetem kraju
velikemu duhu onega, ki ga imenuje-

mo očeta in vodnika slovenskega na-
roda. Čut hvalečnosti. Čut zvestobe nje-
govim idejam nas sili k temu. Tu pri
nogah Križanega, pred obličjem šmar-
nogorske Matere božje, na grobu na-
šega blagega, narodnega voditelja ho-
čemo danes ponoviti prisego, da bomo
zvesti ostali onim načelom, po katerih
je vodil in delal naš vzor, veliki dr.
Krek. Zvest učencem Kristov se je v nje-
govi šoli učil prav ljubiti svoj narod.
O božjem Učeniku beremo, kako je ne-
koč, ko je videl množico svojega na-
roda, lačnega in žejnega pravice in
resnice, ko ga je videl, kako medli sla-
bnosti, zaklical: Ljudje se mi smilijo, —
in mu je nudil kruha resnice ter ga
pokrepčal čudežno tudi s telesnim kru-
hom.

Dr. Krek za svoj narod.

Isto je storil pred 25 leti, ogret z
ognjem božje ljubezni, naš dr. Krek.
Videl je svoj narod, kako je žejen in
lačen resnice in pravice, kako medli
pod bremenom krivice, ter zaklical v
svoji gorki ljubezni: Slovenski narod
se mi smili, hočem in moram mu po-
magati! In začel je delo velikansko. Z
gigantsko silo svojega uma, z ognjem
srčne ljubezni, z neupogljivo voljo je
začel orati ledino na kulturnem in go-
spodarskem polju slovenskega naroda.
In vršil je delo od tužnega Korotana
do kršne Istre, od zelene Štajerske do
solnčne Goriške, da, brazde njegovega
pluga so segale še dalje na jugoslovans-
ki jug, na Hrvatsko, v Bosno in Dal-
macijo.

Delo dr. Kreka.

In vzel je seme iz žitnice božjega
Mučenika in ga sejal v obdelano zem-
ljo. Vzkalilo je seme in razelenelo so
poljane in zazibalo se je žito bogatega
klasja, sad njegovega truda. Velikan-
ski napredek na kulturnem in gospo-
darskem polju je dvignil slovensko
ljudstvo v zavesti in moči. Delavec se
je začel zavedati svojih pravic, svojega
dostojanstva v človeški družbi in za-
sedel je odlična mesta. Kmet je dvig-
nil svojo utrjeno glavo in žuljava ro-
ka, ki je prej služila brezsrčnemu ka-
pitalizmu, je sedaj delila blagoslov
svoji družini in celemu narodu. Inte-

LISTEK.

France Bevk:

Reminiscence.

Na Vrhniko!

Vlak je bežal čez svetlo polje, zrak se
je tresel v sopolari. Skozi okna je udarjal
takt; nedeljski ljudje so pozdravljali pot-
nike, ki so trpeli v vročini in gledali zdo-
gočassni skozi okna.

Tam zunaj so bežala mimo zelena po-
lja, ceste in križi, okrog in okrog zeleni in
temni griči, snežniki, cerkve in hiše, hiše.
Drevesa so širila sence, v sencih so se-
dela dekleta in pele lepo, otožno pesem, ki
je tako lepa, da bi se jokali in smejali ob nji.
»Marija, k tebi uboge reve...«

Naš narod ima danes prav, da poje to
pesem. Spomnil sem se na Ivana Cankarja,
ki mi je dejal nekoč, povdarjajoč z očmi in
kazalcem in s svojim značilnim nasmehom:

»Ti, to je zelo lepa pesem.«

Čutil sem, ko da sem silno mlad. Vse
je oživel pred menoj. In komaj danes se
resnično in jasno zavedam, da je bil to člo-
vek, ki mi je bil po svojem velikem duhu
in otroški preprosti najljubši izmed mož
na svetu.

Kot bi bila segla nevidna roka v mojo
razburkano, dijaško mladost in potegnila
na dan najlepše hiše mojih sanj, sem sklonil
pogled skozi okno; smeh je rastele v mojem
srcu...

Tam so kozolci... Ali ne plega na
kozolec potepuh, ki je zapustil očetov
dom, da prespi do jutra in se s prvim pič-
jim petjem napoti dalje v svet za lažjo
srečo...

Ali ne teče po klancu pod rebrijo za
vozom Francka, da ji krvavijo noge, da se
ji kri začenja v glavo; voz pa odkakuje
in voznik se ne zmeni, ko pada Francka z
obrazom po tleh...

Po stezi skozi gaj stopata Mate in
Hanca in se držita za roko. Mate gleda na
zarjo, ki je za hribom, Hanca pa se oklepa
Mateja in pravi tako lepo: »Kjerkoli boš,
bom mislila z ljubeznijo na te...« Ob vr-
tincu pa stojita Milan in Milena in zreta v
dno, kjer se svetijo nebesa, posejana z
žarki. Nekaj takega leži v njunih očeh, da
bi tudi Martin Kačur ne mogel cinično
pljuniti na vse, in odmahati dalje... S ce-
ste sem pa se razlega vesela Kurentova
pesem, tako žalostna, da vsakdo joče ob
nji, tako vesela, da pleše še ta, ki ni plesal
nikoli...

Zdaj prihaja zadnji... hlapec Jernej
s svojo bisago in krivico, ki mu je nagnila
tilnik. Vse je žrtvoval, več ko vsakdo in
ko zahteva navadno pravico, so zatisnili
ušesa in delijo milosrden posmeh. Pri ce-
parju je bil in pri župniku tudi, do Boga ne
more. Ponižno je stopil s ceste v travo, ko
je drdral mimo njega avtomobil z vojaki
v italijanski uniformi; v svoji zmedenosti
in žalosti bi se skoraj ponižno odkril in
prosil oduščenja. Ko je stopal dalje, je
vzrasla pod slednjim težkim korakom no-
va strašna podoba iz sanj... In vendar ra-

ste drevo, veliko in senčno, tako kot ga
nismo pomnili in ovija svoje korenine v
človeške lobanje, to je kostanj posebne
sorte...

Skoraj se nisem zavedel, kdaj smo
prišli na mesto. Predramil me je glas, ki je
bil plah in pol tihi in je dejal: »Tam je sve-
ta Trojica... tam je cerkev svetega Pav-
la... S kako ljubeznijo je opisal Cankar
te zvonove; jaz ga imam tako rada. Vojna
nam je vzela lepe glasove teh zvonov. Kaj
bi dejal, če bi jih zdajle slišal?«

Tiho zadovoljstvo je v človeškem sr-
cu, ko vidi poleg cvetlic in fotografij Can-
karjeve knjige v poznih sobici, stokrat
prebrane, skrbno ohranjene. Mislim, da ga
je razumel in cenil naš duševni proletarijat
najbolj; vsaka beseda mu je bila zapisana
naravnost v srce.

Po cesarski cesti, pod pojčimi ko-
stanji, skozi gaj in pod breg po beli poti,
v hlad in lepoto smo šli... Kako živa je
bila vsaka Cankarjeva vrsta, ki je opiso-
vala ta kraj. Drevje, globeli in visoke skale
izpod katerih gledajo vrtine, ki bruhajo
vodo — ali pa so tihe... Opisati jih ne
more nihče lepše, kot jih je opisal on, ki je
dejal: Največje ljubezni je vredna naša do-
movina.

Tam v senci izpod svetega Antona,
kjer je Mira to pot zvonila z vročo željo in
prošnjo, in izpod votline, v kateri je živel
čudak-pustičnik, tiho izvira voda, ki teče
čez mah in kamenje v globel, in se prli v
kapljice, ki se prehitujejo. Tam počiva
truden pogled, kot bi se naslonil na blazi-
no; zdi se, da je v sanjah...

Iz brstečih valov se je izobličil pogled;
obraz nisem mogel razločiti, oči sem
spoznal. Vprašale so me:

»Kaj pa delate, ljudje božji?«

»Kaj?« sem ponovil vprašanje pri se-
bi in nič me ni bilo groza. »Usoda hlapca
Jerneja nas je zadela. Drugače šepamo in
smo še vedno porazdeljeni v škaflice. Nek
kritik te je še po smrti obrekoval.«

»Pozdravi kritika, in reci mu, da »Bele
križanteme« ne bi pisal radi njega. Kaj pa
šentpetersko predmetje?«

»Intrig, da nikoli toliko. Krpanova ko-
bila je postala objestna; tvojeja biča nam
manjka.«

»Vam ali kobili?« so se zasmejale oči.

Bil sem v zadregi pred samim seboj.

»Kobili in — tudi nam,« sem dejal...

»Na tem mestu sem pisala zadnji kar-
tice,« je dejala z otročjim glasom Mira;
jaz sem verjel, da laže, da si to pot ni laga-
la. Oči v vodi pa so izginile... Kaplje vode
so padale čez kamen in se pršile v soln-
čnem žarku vedno na istem mestu.

»Kadar grem po ti poti, mi je silno te-
ško in žal po njem,« je dejala Albina kot
bi bila uganila moje misli in se zazrla sa-
njavo v daljo. In molčala je in se nasme-
nila.

Jaz sem se bal, da bi vedel kdo za
mojo misel. Če bi jo vrget v svet, bi se raz-
počila in zagorela. Zato sem bil vesel, ko
smo se smejali: Mira je igrala lističe ivan-
cirov; pri zadnjem lističu je zakrčila: »s
srcem...« — V globeli je padel prvi po-
poldanski mrak...

figent, prej nekam odtujen svojemu ljudstvu, se je učil sedaj spoznavati v šoli tega učenika, da ga je rodila slovenska mati, da mu je slovenski oče preskrbel vzgojo in dal priložnost izobrazbe in je zato dolžan, da z obrestmi vred bogato povrača, kar mu je dala rodna mati.

Napredek slovenskega naroda.

In prišel je iz ljubezni med svoj narod in mu postal učenik in voditelj. Pravo bratstvo in enakost je zavladalo med nami. Prišel je tujec in občudoval naš kulturni in gospodarski napredek. Tudi slovenski narod je zaslovel med kulturnimi narodi. Pa prišla je strašna poskušnja brezsrčnega kapitalizma in brezmejnega imperializma, ki je narod hotel še dalje usujati. In prvi naj bi služil Jugoslovani kot hlapec in suženj? Toda narod se ni uklonil. Rajši smrt v črni zemlji, kakor sužnjost pod svetlim solncem, pod tujčevim robstvom!

Svetovni požar.

Vžgala se je vihra na slovanskem jugu, ki se je razširila v svetoven požar. Strašno je krvavel narod in mnogi so dvomili o njegovi svobodi in pravicah. Sklonili so glave brez upa boljše bodočnosti. Druge je omamila mamljiva čast in morda tudi svetli denar. Kaj pa oče, vodnik slovenskega naroda, naš dr. Krek? Njega ni sklonil strašni vihar. Pil je sicer iz keliha trpljenja več, kakor kdo med nami.

Dr. Krek o sebi.

Bilo je hladnega zimskega večera, ko sva šla od novega društvenega predavanja po Mestnem trgu. Takrat je dr. Krek potožil: Dragi! Vse so mi vzeli, celo moje osebne časti so se dotaknili in sedaj me bočejo odtrgati še od mojega ljudstva. Zaničevan, osumljen izvržek naj nimam stika z njim. Odpuščaj jim to! Njim prepuščam čast in denar, po mojih rokah so prišli kviki mnogi, — a enega si ne dam vzeti. Dokler bo dih v mojih prsih, bom ljubil in delal za svoj narod!

O kako velik in nedosegljiv, ovenčan s trnjevo krono sramote si stal pred menoj, nepozabni! Tvoj duh se mi sklonil.

Dr. Krek pred prevratom.

Ko si videl, da je prišla odločilna ura za jugoslovanski narod, takrat si kakor silen orel z zadnjimi telesnimi močmi preletel Slovenijo, Hrvaško, jugoslovansko zemljo in klical: Bratje, vstanite, dan se je približal, naša svoboda prihaja! — In slišal je narod njegov glas, veroval in upal. V ljubezni so si segli v roko Slovenec, Hrvat in junaki Srb. Prestrašil se je tujec ter odstopil od svojih pravic.

In vračal se je domov silni orel; moči so mu opešale, sklenil je svoje peroti, a njegova velika duša je govorila: Rad umrjem, saj vidim deželo, v katero vstopa moj ujedinijen narod. — In pristopil je božji Učenik in ga poljubil s svečano ljubeznijo, vzel mu je krono in ga ovenčal s krono časti in slave.

Dr. Krek — živi.

Zaplakal je narod. V trenutku pa, ko smo pokopali njegove telesne ostanke v črni grob, je prešinil njegov veliki duh ves narod Jugoslovani, in dr. Krek je z neomajno silo duha oživel med svojim narodom. Dr. Krek ni mrtev, — on živi.

Predragi! Delo, ki ga je pokojnik začel, še ni končano! Treba je, da dobi naša nova domovina trdne, zdrave temelje. Še zdihujejo pod težkim, nam vsem tako zopernim tujcem naši bratje! Na nas pa je, da ustvarimo srečno domovino in izvojimo svobodo vsem svojim bratom! Ali je to mogoče? Da! Ni več daleč ura, ko se more to zgoditi!

Prisega.

Dosegli pa bomo to le po enem potu, ki ga je začrtal dr. Krek. In zato vas sedaj vprašam: Ali prisegate? Odgovarjajte mi glasno in odločno: Ali prisegate na zastavo Kristovo? (Odločni odgovori med množico: Da!) Ali obljubite in prisegate, da boste delali po svetih načelih našega očeta, našega vojvode dr. Kreka, delali za blagor domovine? (Burno in viharno pritrdjevanje med množico.) Nebo, ti si čulo prisego! Potrdi jo. Nebo, ti si jo čulo — blagoslovi jo! Pelji jo. Nebo domovino k sreči in svobodi!

Po končanem govoru g. župnika Barleta, ki je vse prisotne globoko ganil, je odpela pevka zveza »Ljubljana« žalostinko.

Nato je govoril

ZASTOPNIK HRVATSKEGA KRŠČANSKEGA SOCIALNEGA DELAVSTVA

gospod Zatluka, ki je izvajal med drugim: Prišli smo, da se poklonimo velikemu duhu dr. Kreka. Danes tudi med Hrvati ni človeka, ki bi ne poznal imena dr. Kreka, ki bi ne govoril s spoštovanjem o dr. Janezu Ev. Kreku. Zlasti hrvatski delavci se klanjajo prahu slovenskega mučenika, očeta slovenskega kakor tudi hrvatskega delavstva. Tudi hrvatski delavec je imel težke trenutke življenja, a dr. Krek nam je kazal

pravo pot svobode in enakosti ter budil upanje. On nam je povedal, da samo v svobodni domovini je mogoče obstanek. Polagamo venec na njegov grob. S Preradovičem kličem: K tvom polju daj mu groba, sa tvm cviječem grob mu kitil!

Po govoru zastopnika hrvatskega delavstva so pevci zapeli »Lepo našo domovino«, nakar je govoril

ZASTOPNIK HRVATSKIH KATOLIKSKIH AKADEMIKOV,

predsednik katol. akad. društva »Domagoj«, ki je naglašal v svojem govoru za sluge dr. Kreka za probujo jugoslovanskega naroda, kakor tudi za organizacijo jugoslovanskega katoliškega dijaštva. Da dr. Jan. Krek ni mrtev, da dr. Jan. Krek še vedno živi, je najlepši dokaz tudi to, da vrste »Domagoja« postajajo vedno številnejše.

Med slava klici dr. Kreku in po kratki molitvi, ki jo je opravil župnik Janko Barle, se je občinstvo razšlo s pokopališča.

Zvečer se je vršila v Ljudskem domu slavnostna predstava Ks. Meškove drame »Na smrt obsojeni«.

Ljubljana manifestira.

Ljubljanski občinski svet se je v soboto 14. t. m. ob enajstih dopoldne v mestni dvorani zbral na izredno javno sejo, čije dnevni red je obsegal edino točko: naznanilo predsedništva glede nameravane določitve mej slovenskega ozemlja proti severu in zapadu.

Predsedoval je župan dr. Ivan Tavčar.

Otvorivši izredno javno sejo, je konstatiral, da je sklepna, potem pa pred prehodom na dnevni red naznanil, da je pravkar bila pri njem deputacija primorskih Slovencev, da ga naprosi zaščite. Ob iskrenem pritrdjevanju občinskih svetovalcev je župan dr. Tavčar na naslov težko preizkušanih Primorcev izjavil, da so vse naše simpatije, vsa naša ljubezen na njeni strani in da so vse njihove želje tudi naše želje. Svojih primorskih bratov ne pozabimo. Kar trpe oni, trpimo tudi mi. Naša ljubezen bo pri njih vsikdar in vsikdar bomo storili zanje, karkoli nam bo storiti mogoče.

Nato je župan dr. Tavčar izpregovoril tako-le:

Slavni občinski svet!

Danes smo se zbrali, da dvignemo svoj obupni glas proti nepravilnemu laškemu sosedu! Mi smo revni, kot narod smo pravi berači, stanujemo v polpodrti koči in komaj toliko imamo zemlje, da na nji za silo zaspimo in da v nji komaj dobimo svoj grob! Narod-siromak smo, ki bi se moral smiliti vsakemu, ki pa ne dobi usmiljenja pri tistih, ki danes odločajo o naši usodi! Pred komaj sto leti tičala je v enakem siromaštvu danes tako ošabna Italija! Imela je svojega pesnika, grofa Leopardija, ki je v mogočnih kanconah jokala nad razkosano svojo domovino, ki je klical prokletstvo nad tiste, ki so jo mesarili, ki so jo kovali v težke verige ter s surovim neusmiljenjem sekali po nji, da je krvavela iz nebrojnih ran.

Če bi danes Giacomo Leopardi vstal iz svojega groba, sramovati bi se moral svojih potomcev! Ti dediči starih Rimljanov, ti zastopniki antike in njene kulture iščejo danes edini slavo v tem, da — pijani od zmag, katere so drugi priborili — sekajo meso iz našega malega telesa in da nas zatirajo hujše in krvoločnejše, kakor jih je nekdaj zatiral Avstrijanec po Lombardiji in Benečiji! Kamorkoli se ozremo, doni nam naproti barbarični klic: »Italia o morte!« Če bi šlo po srčni volji današnje Italije, pomenjal bi ta klic: Italiji vse, nam, tlačeni in za svojo svežo zemljo se borečim, pa smrt! V resnici, če bi Leopardi danes še živel in poslušal javno mnenje svoje domovine, ponovil bi še enkrat svojo grozno pesem, da zemlja ni drugega kakor blato in blato!

Mi smo se zbrali, da v zadnjem trenutku še dvignemo glas, da hočemo živeti na tisti mali slovenski zemlji, ki smo jo pred požrešno zgodovino še rešili, da si svojih gora, svojih voda vzeti ne damo in da si vzeti ne damo sinjega morja, po katerem je že tekla ilirska ladja, ko Rimljan za svoj brod še prvega drevesa tesal ni! Če pri srcu svojega sosedu morda ne bomo ničesar dosegli, imeli bomo vendar tolažbo, da bi nebeški Giacomo Leopardi s svojimi simpatijami danes stal na naši strani in ne na strani svojih popačenih naslednikov! Kakor Leopardi pa hočemo iti tudi sami v boj, in če s tem ne dosežemo drugega, dosegli bomo vsaj iz prelite naše krvi pekoč plamen na vest Italije, ki danes onečašča grob svojega velikega pesnika! (Odobrovanje.)

Nato je podžupan dr. Triller utemeljil in predlagal naslednjo resolucijo:

Celokupno prebivalstvo Ljubljane, glavnega mesta Slovenije, na usta svojega zakonitega in poklicanega zastopstva:

1. navdušeno pozdravlja naše hrambre čete, posebno naše junake srbske in hrvatske brate, in se jim iskreno zahvaljuje, da so s svojim nezadržnim napadom iztrgale

velik del slovenske Koroške z njenim glavnim mestom Celovcem in z našo sveto Gosposveto ter tako osvobodile nad 100.000 koroških Slovencev izpod nasilstva!

2. Zagotavlja naše še ne osvojene in zatirane brate na zapadnem Koroškem, na Goriškem, Kranjskem, v Trstu, v Istri, na Reki, Dalmaciji in Prekmurju ter še posebej one, ki radi svojega narodnega prepiranja ječijo v tržaških in benških ječah ter umirajo v italijanskem prognanstvu, naših najiskrenjših simpatij, našega najglobljega sočutja in naše neomajljive zvestobe.

3. Najenergичnejše protestira proti vsakemu ogabnemu imperializmu in usiljenemu kompromisu, ki bi nas oropal naše najlepše zemlje, nas odrezal od morja, velik del našega naroda pa obsodil v narodno in gospodarsko smrt.

4. Protestira proti temu, da bi smel o pripadnosti k naši državi odločati plebišcit le na Koroškem, ne pa tudi na Goriškem, v Trstu, v Istri in v Dalmaciji.

5. Izreka naši delegaciji na mirovni konferenci v Parizu, ki se pod najtežjimi pogoji bori neupogljivo za naše pravice, prisrčno zahvalo za njen trud in naše popolno zaupanje v trdnem prepričanju, da bo tudi nadalje brezobzirno varovala pravice in čast troimenega naroda.

Predsedništvo deželne vlade se naproša, da blagovoli te resolucije takoj sporočiti naši mirovni delegaciji v Parizu ter zunanjemu ministru v Belgradu.

Predlagana resolucija se brez debate sprejme ob živahnem odobravanju. Na županov poziv zaključijo zbrani občinski svetovalci z iskrenim oduševljenjem: »Živela nerazdeljena in nerazkosana Jugoslavija!«, nakar župan sejo zaključil.

Dr. Fran Windischer:

O potrebi tesnega gospodarskega zblizanja med Svico in Jugoslavijo.

I.

Ni moč dovolj s povdarkom naglašati potrebo, da mora politični osvoboditvi slediti v naši domovini, ki ima ogromne razvojne možnosti, gospodarska oprostitev. Trgovska, industrialna, kreditna emancipacija mora v gospodarskem oziru biti naš jasn cilj. Vodniki ne smejo nikdar pozabiti tega aksioma. Robovanja se moramo otrestiti, braniti se treba že od početka, ko se zgraja nova država, ne le političnega varuštva, ampak tudi vdinjanja v gospodarsko helotstvo. Več kot težko je porušiti v trgovini in v gospodarskem življenju stare zveze, izvirajoče iz sužnje preteklosti, namah, zakaj vztrajnost, stara znanstva in prijateljstva, oprta na skupni dobiček posameznikov, komodnost, nepoučenost, neznanje, privržena nagnjenja prerada navajajo praktičnega človeka, ki rad izgubi izpred oči velike interese skupnosti, misleč naravno na svojo trenutno korist, da bi navzlic vsem spremembam v fundamentu zopet pričel po stari metodi pred vojsko. Ne govorimo tako v ta namen, da bi netili nacionalno sovraštvo, ali proti čemur treba nastopati z vsó neizprosno odločnostjo, je nevarnost, da zapade naše mlado gospodarstvo zopet v spone stare gospodarske sužnosti. Stremiti moramo za tem, da si po najboljši možnosti obdržimo svobodno možnost izbiranja in odločanja pri nabavljanju blaga in celo pri prodaji blaga, kakor tudi tedaj, ko bomo iskali kreditne opore izven svojih meja. Ne bom zavračal, kupiti blaga na Dunaju ali v Milanu, če je zame nabava najugodnejša. Upirati se pa moram nesrečnemu položaju, da bi moral kupiti na Dunaju ali v Milanu, ker drugače ne morem ali pa — še slabše — ne z n a m. Bojazn, da bi postali pripravna kolonija v Evropi za Italijane, ni majhna. Po svojih glasilih, ki so manj previdna kakor Corriere ali Secolo, so odkrito s staro beneško nesramnostjo kričali, da jim po brezprimerni zmagi gre pri rešitvi jadranskega vprašanja za to, da bi mogli, izključivši vsako konkurenco, eksploatirati naše dežele po svoji volji: trgovski sveti egoizem. In na Dunaju je zgovorni dr. Schumpeter tolažil kupčijski auditorij že ponovno, da je Dunaj s svojo obilno inteligenco in kapitalno silo poklican tudi po razpadu politične hegemonije obdržati vodilno mesto v gospodarskem življenju novih nacionalnih držav, zlasti Jugoslavije. Dunajski finančni minister vidi bodočnost v taki luči, da bo da veliko trgovino imeli v rokah za naše dežele na Dunaju in v Nemški Avstriji, tam da bodo trgovski robi kazali pot, tam fabricirali, pri nas doli na »Balkanu« (!) bomo hvaležno kupovali, češ da drugače ni mogoče. Na jugu da rabijo tuj kredit za investicije, zanj da bodo skrbele dunajske banke in dunajska dežela bo zopet za blestela. Od severa in juga se torej delajo načrti za gospodarsko eksistenco naših deških dežel, ki so jim Lahi že pred vojsko

rekli »terra verde«. Tako je prej bilo, ta položaj, nevreden mladega in stremečega naroda, se ne sme zopet vrniti ali vsaj ne ustanoviti pri nas. Na nas bodi, da pokazemo svojim sosedom na severu in jugu, ki nas še vedno smrtno sovražijo in po svetu grdiijo ter so prijazni le, če nas rabijo, da si z n a m pomagati tudi brez njih in da bomo jemali pri njih le, kadar bo nam prav. Za enkrat smo pretežno agrarna država, izvažali bomo odvisne kmetijske pridelke ter uvažali nepogrešne fabrikate. Pri tem pa si iščimo kupčijskih prijateljev tam, kjer za nas ni nevarnosti za imperialistično uveljavljanje. Evo Vam Švico, ki je trgovsko in industrialno visoko razvita, zelo zmožna, na drugi strani pa rabi nujno agrarne produkte, ki bodo pri nas za eksport na razpolago v obilni meri. Švicarski gosodarski krogi se živo zanimajo za nas in so preverjeni, da so za Švico in Jugoslavijo dani sedaj naravnih predpogoji za živahen gospodarski promet. Ponovno smo že opozorili na potrebo našega tesnega gospodarskega zblizanja s Švico in smo priporočali neodložno ustanovitve oficijalne trgovske jugoslovanske reprezentance za Švico. Švicarski gospodarski krogi prav sedaj živahno zahtevajo od svoje vlade neodložno ustanovitve švicarskega poslanstva v Belgradu. Prepričajte se iz naslednjega članka, objavljenega v »Journal de Geneve« 2. junija pod naslovom »Notre representation diplomatique a Belgrade«, kako sodi Švica o Jugoslaviji in kako utemeljeno smo zahtevali, da se osnuje v Švici jugoslovanska trgovska reprezentanca. Članek slove:

II.

»Journal de Geneve« o Jugoslaviji.

»Ni še znano, kakšne korake je ukrenil Zvezni svet glede reprezentance Švice v novoustanovljenih državah, tako v Poljski in češkoslovaški republiki. Tudi ni še znano, kako bo rešeno to vprašanje glede balkanskih držav, zlasti glede novega kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki je bilo priznано od Zvezne vlade v začetku letošnjega leta. Legacija Srbije, akreditirana v Bernu tekom vojske, je sedaj postala legacija kraljevstva SHS in zastopa v tej lastnosti interese nove države v naši deželi.

Zanimivo je navesti na kratko razloge, ki bi mogli priveriti našo švicarsko vlado do ustanovitve zastopstva v Belgradu, ki postaja po svoji legi v centru balkanskega polotoka ter kot križišče velikih železnih Trst—Carigrad in Budapešta—Solun mesto največje važnosti, trgovsko in industrialno mesto prvega reda. Večkrat čujemo, da je švicarska diplomacija »trgovska diplomacija«; ta oznaka, deloma upravičena, bi pač mogla biti dementirana po dejstvih, ako bi zanemarjali, poskrbeti čimprej mogoče za primerno zastopstvo v Jugoslaviji. Na vsak način tako govore švicarski in srbski trgovci in industrialci, v tem smislu se čujejo tudi glasovi gotovih vodilnih krogov teh dveh držav. Zahteva se kar moč tesno zblizanje v duhu medsebojne podpore in obojestranskega zaupanja. Kraljevstvo SHS šteje sedaj 12 milijonov prebivalcev. Osvobojeni kraji so dajali zelo močen del našega importnega kontingenta iz stare Avstro-Ogrske. Od tam bi mi dobivali po izbolsanju železniških zvez žito, tobak, sadje, živino, perutnino, jajca in veliko število mineralnih produktov kakor baker, arzenik in svinec, ki jih sedaj skoro vobče ni več na našem trgu. Jugoslavija, tako bogata mineralnih in poljskih produktov, je nasprotno razmeroma zelo malo industrialna. Tovarniški produkti so tam redki, ali pa jih sploh ni dobiti. Ta kritični položaj se bode komaj izpremenil v bližnji bodočnosti. Le v razbitih in docela sovražnih deželah kakor Nemški Avstriji, Ogrski in Nemčiji si bo mogla vlada ali srbski zasebniki nabaviti nepogrešno blago v slučaju sile. Sile prijateljskih držav Rusije, Rumunije so pri kraju. Zveze z Grčijo so še za dolgo porušene. Italija pa, tudi če bi mogla, za enkrat vsaj ni razpoložena, pogajati se z državo, katere še ni priznala. Francozi, Angleži, Amerikanci jim ne morejo priti na pomoč v zadostni meri deloma vsled pomanjkanja zaloga, deloma radi transportnih težav, deloma zaradi znatne oddaljenosti in pomanjkanja delovnih sil, dokler ne bo dalje segla demobilizacija. Le Švica, ki ima z Belgradom zvezo po avstrijski črti Buchs—Graden—Zagreb in po laški Benetke—Trst—Zagreb, more eksportirati v Jugoslavijo od dne do dne lažje. Švica je sedaj ena najproduktivnejših dežel; ona ima znatne zaloge in se prehranja zlahka. More se torej reči, da se ti dve državi izpopolnjujeta druga drugo ter da se obojestransko more le pridobiti, ako se intenzificira blagovna izmenjava.

Iz navedenega vidimo, da smo sedaj za Jugoslavijo edin mogoči dobavitelj in kupec. Ne da bi se povzpeli do trditve, da je Švica s svoje strani v istem položaju, ni težko si izračunati, da je v našem elementarnem interesu, da zavzamemo častno stopinjo na tržišču, ki nam je tako na široko odprto. Posebne važnosti je torej, da pride brez odlašanja do odločitve vprašanje o ustanovitvi našega neodvisnega zastopstva v Belgradu. Taka je vsaj sodba onih, ki po-

znajo obojestranski položaj teh držav. Taka je tudi želja odličnih srbskih osebnosti, ki poznajo našo švico in jo ocenjujejo pravilno. Privatna iniciativa, ki je že pridno na delu, mora dobiti oporo po dobro organizirani javni instituciji, ki bo dala zaupanje krogom, ki še niso dovolj informirani. Neprijetno je konstatirati, da švica, ki ima poslanika v Madridu in Buenos Aires, nima še poslaništva v državi, s katero bo v kratkem imela preživahne kupcijske zveze. Te zveze upravičujejo v polni meri ustanovitve posebnega poslaniškega mesta in ne le nekake »filialke« poslaništva, čigar sedež bi bil morda v Bukarešti, Carigradu ali kje drugod. Taka šepava rešitev bi nudila preveč nepriklon in daje premalo jamstva za uspeh, da bi mogla prihajati v poštev. Je takoj jasno, da bi sigurno kompromitirali naše interese v teh različnih državah, ki imajo zelo različne vidike, da celo popolnoma nasprotno. Takega dela ne more zmagovati hkratu isti poslanik. Ne bo težko najti pri nas moža, katerega osebnostališče in pa njegovi poslovni stiki designirajo za jedno ali drugo mesto. Vsako teh mest ima svojo važnost, nobeno pa nima, tako se nam zdi, tolike važnosti, kakor mesto našega poslanika v Belgradu, stolici kraljevstva SHS. Vsi oni številni, ki računajo z bližnjim odločitvijo naših oblasti, pričakujejo nestrpnost tako rešitev, ki bodo ustrezala kar najbolj interesom obeh držav. Kratkotrajno, ustanovitev švicarskega poslaništva v Belgradu je potrebna, vpoštevajoč v tem članku navedene fundamentalne razloge in pa kot odgovor na prijateljski čin Srbije, ki nam je poslala za vojne svojega poslanika v švico, najprvo gospoda M. Gruiča in potem gosp. M. Jovanoviča.

Sedaj bo pač jasno dovolj, kako potrebna je i za nas oficielna trgovska reprezentanca v švici, ki pozna podjetnost, delo in pridnost ter ji je tuj vsak imperializem.

Od Kobarida.

Marsikoga bo zanimalo, kakšen je položaj v našem delu zasedenega ozemlja. Na splošno se drži ljudstvo, zlasti Kobarid, jako dobro v narodnem oziru. Kljub temu, da skrbi laška uprava v gmoetnem oziru zelo za prebivalstvo, tako da o pomankanju ni več govora, vendar se ni popolnoma nič izpremenilo mišljenje ljudstva. Prijeli so karabinjerji fante, da nosijo slovensko trobojnico pod obleko, češ, da je prepovedano. Odgovorili so jim zavedni mladeniči: tega ne morete prepovedati, da ne bi bili znotraj Jugoslovani. Po gostilnah v Kobaridu, če jih obiščeš, od domačinov ne boš slišal drugzega, kakor le tožbe, kako težko prenašajo tuji — laški jarem.

Z veseliciami in svojimi narodnimi prazniki skušajo Lahi pridobiti in navdušiti ljudi za »novo domovino«. Ko je pa kovač Fon omenil, da od samih teatrov ne bomo živeli, so ga imeli zaprtega vkleknjenega celo noč. Silno so ljubosumni Italijani na inteligenco, posebno na duhovnike. Če govoriš z ljudmi, takoj vprašujejo okoli pri ljudeh, kaj si rekel. Posebno pazijo na pridige v cerkvi. Boje se pa ljudje, ker vidijo, da ljudje zaupajo duhovniku. V Kobaridu so vpeljali obvezni laški pouk. Uči Italijan-vojak. Ko je učil učenca sklanjati samostalnike, jih je izpraševal razna imena, da so jih sklanjali. Takoj se je vzdignil deček in zaklical: Jugoslavija. Znano je, kako so odpeljali meseca maja na Sardinijo gospoda Miklavčiča, kobarškega župana. Pri njem so se zbirali kobarški možje. Tega seveda Lahi niso mogli trpeti; gospoda Miklavčiča so odpeljali, gostilno zaprli. Čemu pravzaprav, ne vemo. — Italijani odpirajo trgovine v Kobaridu. Imamo novo trgovino za obleko, kjer ne znajo slovenski. Napis na trgovini je na prvem mestu italijanski, na drugem slovenski. Dalje je otvorila trgovino neka ženska iz Bologne, ki je bila že med vojsko v Kobaridu. Dalje je več prodajalk sadija po trgih Kobarida, vse seveda Lahinje.

Na dve strani, in sicer slabi, se pa mora opozarjati naše ljudstvo, ki delata našemu narodu tudi v narodnem oziru velikansko škodo. Naj zvedo to vsi, ker velja za vse. Prva se nemoralnost, druga pa nedoslednost. Lah je ženskega značaja, zato ima tak vpliv na ženski spol. Z žalostjo in ogorčenjem mora človek gledati, kako si pridobivajo ti smrtni sovražniki naše nove slovenske domovine povsod simpatij pri ženskem spolu. Delajo navadno s plesi, kamor vabijo domača dekleta. Žalibog povsod jih je nekaj takih, tudi v naših vaseh, ki jim gredo rade na lim. Rade vidijo, ko se jim prilizujejo in jih nagovarjajo. Domači fantje tustjajo pesti. V Kobaridu jih je precejšnje število, ki kopljejo same grob svojemu rodu. Človek mora gledati, kako prav nemoralnost izpodkopava v veliki meri narodno zavest.

Čeprav poznamo na politični položaj, čeprav se za nas na konferenci niti ne govori, vendar imajo večinoma vsi upanje, da se bo položaj tako obrnil, čeprav ne ravno sedaj, da bomo gotovo še vsi rešeni. Treba bi bilo kake izobraževalne organi-

zacije za celo ozemlje, ki bi širila narodno zavest in kulturo. Potreba bi bilo časopisa za ljudstvo, »Edinost« je bolj za inteligenco. Potreba bi bilo knjižnic, ljudstvo vedno vprašuje po čitavi. Zgoraj sem omenil našo veliko narodno nedoslednost. Naši ljudje so silno postrežljivi in naravnost hlapčevski do tujca — tudi do Laha. Komaj ti zna par besed, pa se že vsiljuje povsod. Sramotno je to za naš rod; premalo narodnega ponosa in zavednosti se kaže. Zastonj bodo vse naše zahteve po slovenskem uradovanju, če ti pa laški uradnik zabrusi v obraz: saj tudi vaše ljudstvo z nami italijansko govori. Tudi naša županstva niso v tem oziru vse hvale vredna. Župani v Kotu nad Kobaridom so kjer od začetka zasedbe začeli z laškim uradovanjem, na povelje italijanskih oblasti.

Od Sužida proti Kobaridu so začeli podaljševati železnico. Ustanavljajo sedaj laške šole tudi po manjših vaseh: Kamno, Libušnje. Tudi kantine imajo vse polno po Kobaridu in po okolici, kjer z vinom končavajo naš moški rod. Vino je seveda poceni, dela konkurenco domačim gostilnam. — Navezani smo le na laške liste, ki jih prodajajo po vseh vaseh: »Corriere della Sera«, »Giornale d'Italia«, »Resto del Carlino«, »Giornale d'Udine« itd. Samo »Edinost«, ki je zelo razširjena, še priča o naši kulturi.

Naš položaj je neznosen. Naše šole nimajo knjig, tako da je pouk v slovenskem jeziku zelo otežkočen. Znano je, da so otvorili v Tolminu konvikt za učitelje in učiteljice: Convitto Francesco Skodnik — konvikt Franc Skodnik. Slovenski odpadnik torej naj bi bil vzor našim bodočim učiteljem! V ta zavod so sprejeli — 32 učenec in učenek, da se pripravljajo za učiteljski stan. Tudi od Kobarida jih je nekaj.

Vse to nam priča, kako dosledno in temeljito delajo naši novi gospodarji na to, da bi spremenili mišljenje in čutenje prebivalstva sebi v prid. Ali se jim to posreči ali ne, je spričo modernih narodnih razmer zelo dvomljivo. Čutijo tudi sami, da bo njih sedanji imperialistični sistem doživel, morda prav kmalu, polom. In če jim takrat ljudstvo pokaže fige, bo odklenkalo za zmeraj njihovega gospodstva, tudi nad našo nesrečno deželo.

Amnestija.

Poverjeništvu za pravosodstvo deželne vlade za Slovenijo poroča:

»Uradni list« št. CVI. z dne 13. junija 1919 prinaša obširen amnestijski ukaz prestolonaslednika regenta in izvršilno naredbo poverjeništvu za pravosodje.

1. Po tem ukazu so odpuščene vse od civilnih ali vojaških sodišč naložene kazni in posledice kazni radi sledečih političnih hudodelstev: vohunstva, vstaje, punta, javnega nasilstva, prvega in drugega primera, poškodovanje državnega telegrafa, brezoblastnega nabiranja vojakov, podpomoči, dane vojaškemu beguncu s skrivanjem ali drugim olajševanjem, zapeljanja vojaka k prelomu vojaških službenih dolžnosti, rabuke, udeležbe pri skrivnih družbah, dalje zaradi prestopkov razširjanja lažljivih in vznemirjajočih vesti, razžalitve uradnikov in drugih javnih službnikov ter vtikanja v izvršbo javnih služb, to vse brez pridržka, ako so se kaznjiva dejanja izvršila pred državnim prevratom, t. j. do dne 29. oktobra 1918.

S pridržkom so odpuščene kazni radi hudodelstva javnega nasilstva s silovitim lotenjem in nevarnim žuganjem proti uradnim osebam, če obsojenec ni bil radi tega zločina že enkrat kaznovan in če kazni ne presega šest mesecev, dalje radi hudodelstva s hudobnim poškodovanjem tuje lastnine, ako se je dejanje izvršilo o priliki političnih ali draginjskih demonstracij, kakor so bile n. pr. v Ljubljani aprila leta 1918, slednjič radi pregreška javnega poniževanja ali zaničevanja ustanov zakona, rodbine, zakona ali pohvalo nezakonitih ali nenravnih dejanj, če izvira kaznjivo dejanje iz političnih nagibov, ki so merili na to, da se izpodkopa temelji prejšnjega režima.

2. Odpuščene so po amnestiji vse od civilnih sodišč izrečene kazni, katerih izvršitev je bila do 29. oktobra 1918 odložena ali prekinjena, ker je služil obsojenec pri vojakih, ali ker se ga je rabilo pri gospodarstvih. Odpuščene so tudi od vojaških sodišč izrečene kazni, ki so se odložile ali prekinile, ker se je javil obsojenec na fronto.

3. Odpuščene so tudi vse do 29. oktobra 1918 od civilnih ali vojaških sodišč izrečene kazni, če ne presegajo šest mesecev ali 5000 K, ako obsojenec še ni bil kaznovan radi kakega hudodelstva ali prestopka tatvine ali goljufige. Izvzete so le od poštnih ali železniških uslužbencev izvršene tatvine. Vendar morajo biti tudi ti v posamez-

nih posebnega ozira vrednih slučajih, zlasti če se je zgodila tatvina iz bede, deležni pomilostjenja.

4. Odpuščene so tudi kazni in ostanki kazni, izrečene do 5. jun. 1919, ako se je dejanje izvršilo iz bede, iz mladostne nepremišljenosti, vsled razburjenja radi vojnih razmer, iz političnih nagibov, ali če je bil obsojenec v vojni hudo prizadet vsled izgube rodbinskih članov ali na premoženju.

5. Priznavajoč izredne zasluge, ki so si jih pridobili železniški uslužbeni ob prevratu s prevozom čet, ki so grozile preplaviti naše pokrajine, je regent odpustil kazni in ostanek kazni vsem železniškim uslužbencem radi kaznivih dejanj, s katerimi so povzročili za časa vojne železniške nesreče. Tudi naj se kazenski postopki radi takih dejanj, ako še ni prišlo do obsodbe, ustavijo.

Amnestije so deležni tudi oni, ki so bili do 29. oktobra 1918 obsojeni od kakega sodišča zunaj našega kraljevstva, pa sedaj tu bivajo in so semkaj pristojni. To izredno obsežno amnestijo je predlagala vlada v prizadevanju, da kolikor prihaja vpoštev kazensko sodstvo, čim najbolj mogoče izbriše vojne sledove in omili nesrečo in bedo, ki jo je povzročila vojna. Vlada je storila to tudi, ker pričakuje, da se bo prebivalstvo izkazalo vredno vladarjeve milosti s pokorščino novi državi, njenim zakonom in organom.

Kakor smo poučeni, imajo sodišča nalog, da odlagajo odslej kazni le za neobhodno potreben čas.

Celovško kotlino zase-dejo ententne čete?

LDU. Dunaj, 13. junija. (ČTU.) »Allgemeine Zeitung« javlja iz krogov tukajšnje entente komisijske: Kar se tiče Celovške kotline, bodo te dni vse ozemlje zasele aliirane čete, dokler se končno ne določi njena pripadnost.

Italijani zasedli železnico Trbiž-Beljak-St. Vid.

LDU. Trst, 13. junija. Kakor javljajo italijanski listi iz Padove od 12. junija, je ministrski predsednik Orlando brzojavil vrhovnemu poveljništvu, da se je odredilo na podlagi dogovora v svetu četvorice zasedbe železniške proge Trbiž-Beljak-St. Vid, da se zametči nje obrat. Udeležitev te zasedbe se je pričela danes zjutraj.

Tržaška »Nazione« pripominja k tej vesti naslednje: Pomembnosti te nove zasedbe, poverjene italijanskim četam, pač ni treba povdarjati. Tu gre bolj za gospodarsko dejstvo, kot pa za političen čin. Jugoslavija je z neprestanim zasedanjem nemških ozemelj, ki meje na Julijsko Benečijo ali teže proti njej, nameravala gospodarsko zadušiti Trst. Ogrozitev, ki je bila že težka vsled zasedbe Maribora, je postala še nevarnejša po zasedbi Celovca. Sedaj je italijansko odposlanstvo sprejelo od konferenice pooblastilo, da ohrani Italiji vsaj edino veliko prometno pot, ki ji je ostala: tursko progo. Resnica je, da danes, ko so Jesenice v rokah Jugoslovancov, Trst nima direktne zveze, dokler se ne zgradi oni kos proge od Sv. Lucije do Trbiža; vendar pa se tako prepreča vsaj še večja nesreča. Vsekakor pa upamo, da bo Italija, ki ima v rokah to zastavo (gre seveda samo za začasno zasedbo predvidnostnega značaja), znala vztrajati na zahtevi, da tudi proga Trbiž-Celovec-Maribor ne ostane v oblasti Jugoslavije.

Nov Wilsonov predlog glede Reke in Dalmacije.

LDU. Trst, 13. junija. Italijanski listi javljajo iz Pariza: Wilson je predložil baje, kakor poročajo francoski listi, nove predloge za ureditev jadranskega vprašanja v izpremembo Tardieujevega predloga: 1. Meje svobodne države Reke se razširijo na zapad na način, da zajamejo Volosko in črto Julijskih alp z Učko. 2. Otoka Cres in Krk pripadeta reški državi. 3. Plebiscit v reški državi se ima izvesti v petih letih ter naj se izvrši celotno za vso državo in nerazpredeljeno. 4. Direktor reške države ne bo sestavljen na način, da bi bila zagotovljena Italiji večina glasov. 5. Zader bi postal svobodna država pod zaščito in upravo zveze narodov z diplomatskim zastopstvom Italije. 6. Otok Lošinj in nekateri otoki nasproti Zadru in Šibeniku, kakor tudi Vis in Lastovo, se izroče Italiji. 7. Ostali otoki in vsa Dalmacija, razen Zadra, se izroče Jugoslaviji.

— Te predloge je italijanska delegacija odklonila, izjavivši, da niti razpravljati ne more o takem načrtu, ki se toliko oddaljuje načrtu Tardieuja. Ta poslednji načrt da je postavljaval minimum narodnih aspiracij. Zato se italijanska delegacija vrača k zahtevi, naj se enostavno in čisto izvede londonski pakt.

Iz Italije.

D'Annunzijevo »zarota«.

LDU. Trst, 13. junija. Italijanski listi komentirajo vest, ki jo je priobčil »Informatore della Stampa« da se pripravljajo v Italiji zarota proti sedanji vladi. V tej zaroti da so zastopani: D'Annunzio, »Associazione degli arditi«, Mussolini in drugi. Ta »zarota« da ima namen, da nasilnim potom stopi na vlado, da razpusti vse socialistične organizacije in aretirajo njih voditelje in posebno giofittijance. Po tej notranji preureditvi prišla vojaška akcija na vzhodni meji. Tej vojaški akciji bi sledila 15. D'Annunzijevo »bitka« in 15. »zmaga«. V Rimu in Milanu da so se vršila že tajna zborovanja, na katerih da je D'Annunzio govoril. Ta »zarota« ima 12 milijonov na razpolago. Posamezni politiki, o katerih javlja imenovani vir, da so udeleženi te zarote, dementirajo odločno to vest; tudi D'Annunzio je v brzojavki, naslovljeni na v Firenceh izhajajoči list »La Nazione«, odločno dementiral te vesti.

Ministrska kriza v Italiji.

LDU. Trst, 13. junija. V brzojavki iz Rima od 12. j. m. javlja »Il Secolo«: Da obstoji dejanski ministrska kriza, ni nobenega dvoma več. Parlamentarni sestanki in dogovori v zbornici poslancev in v senatu dokazujejo splošno, da se nahaja Italija na predvečer političnih dogodkov, ki se jih ne bo dalo na noben način preprečiti. — »Corriere della sera« javlja v dopisu iz Rima od istega dne, da so politične osebnosti vseh strank danes izjavljale, da se ima pričakovati prihod ministrskega predsednika Orlanda v Rim, ki dospe najbrže v nedeljo.

Razna poročila.

Kaj bo s Črnogoro?

LDU Rim 12. junija. Agenzia Stefani razširja nastopni komunikate: Črnogorski generalni konzul zanika kategorično, po nalogu svoje vlade, vse vesti, ki prihajajo iz tendencioznega vira, glasom katerih bi bili nekateri zavezniki priznali priklopitev Črne gore Srbiji. Zaveznika, svobodna in neodvisna država Črnogorska bo vzpostavljena po svojem pravu in po formalnih obvezah sprejetih od zaveznikov. Črnogorska konstitucionalna monarhija bo odločila sama, kot suverena država in v okviru lastne ustave o svojem notranjem ustroju in o svojem mednarodnem razmerju.

Boji na Slovaškem.

LDU. Praga, 13. junija. (ČTU.) Na Slovaškem so se boji nadaljevali na vsej fronti vojne skupine Hennoque. Kljub mažarskim napadom je ostala fronta neizpremenjena. Napram vojni skupini Mittelhauser je zbral sovražnik nove moči. Z močnim podpiranjem topništva je skušal z vrsto močnih protinapadov vzdržati naš pohod. Severno Zvolna je napadel sovražnik. Bil je odbit z velikimi izgubami ter ga zasledujejo. Z močnimi oddelki, ki so prodrli do Zvolna v okolici Stavnice, so osvojile naše čete po deseturnem boju vasi Hronská, Banská in Brečnice. Naši so zaplenili dva 10 cm topova. Severno Levice in vzhodno Kurta se Mađarom kljub ponovnim poizkusom ni posrečilo iztrgati ozemlje, ki smo se ga polastili v preteklih dneh.

Berlinski komunisti in Nemška Avstrija.

LDU. Dunaj, 13. junija. (ČTU.) Povo-dom pogreba Roze Luxemburgove v Berlinu je imelo kakih 3000 komunistov zborovanje v ljudski dvorani mestne hiše. Govorniki so razpravljali o udeleževanju načrta republike svetov. Na shodu so sporočili, da se vrši v nedeljo zborovanje, ki bo za razvoj dogodkov v Nemški Avstriji odločilnega vpliva. Shod je minul brez posebnih dogodkov.

Graški župan — socialdemokrat.

LDU. Gradec, 13. junija. (ČTU.) Občinski svet je izvolil socialnega demokrata Vincenca Muchitscha za župana.

Za enotnost Tirolske.

LDU. Inomost, 13. junija. (ČTU.) Tirolsko glavno mesto je pod vtisom veličastne žalobne manifestacije. Z vseh poslopij se vijejo žalne zastave. Na Hoferjevem grobu je bila slovesna zaprisega, boriti se tudi dejansko za enotnost dežele, ko pride pravi trenutek.

Naročaito ..Slovenca!!

Prepovedano manifestacijsko zborovanje.

RAZGOVOR S PODPREDSEDNIKOM DEŽELNE VLADE DR. ŽERJAVOM.

Ljubljana, 14. junija.

Eden naših sotrudnikov se je razgovarjal danes s podpredsednikom deželne vlade dr. Žerjavom, ki se je vrnil ponoči v Ljubljano. Izrazil je svoje začudenje nad tem, da se očitno našim lokalnim oblastem, da so one preprečile včerajšnje zborovanje. Jasno je, da čutimo vsi enako, čutimo, da je škodljivo, da se preprečujejo taka protestna zborovanja. Zato bomo ukrenili vse potrebno, da se bo v prihodnjih dneh vršilo zborovanje vseh strank, ki bo izrazilo svoje stališče napram imperijalizmu. Ker pa vemo, da je izvestna stran interesirana na tem, da dobi zaželeni povod za vmešavanje, zato bo potrebno absolutno jamstvo za mir, katerega je znal v svoji discipliniranosti skozi mesece varovati naš narod, ki ga tirajo na neizrekljivo tragičen način nečuvni zapletljaji na Kalvarijo.

Politične novice.

+ Ujedinjeni naši vojski in njenemu voditelju iskreno čestitajo k prvemu skupnemu in zmagoslavtnemu pohodu proti tišočletnim našim tlačiteljem člani »Jugoslovanskega kluba«: Grafenauer, Smodej, Brodar, Pušek, Pogačnik, Lavrenčič, Fon, Štrcin, Sušnik, Jankovič, Šaubach, Hohnjec, Vesenjak, Deželič, Banič, Šimrak, Gostinčar, Korošec.

+ Naše stališče napram Francozom. V zadnjem času prihajajo iz Pariza poročila, da vlada tam nazirajo, da v Ljubljani ne vidimo radi Francozov. Ta pritožba nam dokazuje, da so v Parizu zelo slabo poučeni o tem, kako visoko spoštujemo mi francoski narod in njegovo kulturo. Naj se vendar Pariz ne pusti poučevati tozadevno od Italijanov, ampak naj vpraša svoje rojake, ki žive med nami. Vpraša naj svoje častnike, ravnatelja francoske slovenske organizacije, ki izdaja tudi francosko revijo g. inž. L. C. Mervilla, ki imajo v tem gotovo boljše mnenje!

+ Proti prijateljem Nemčije. »Le Journal des Débats« priobčuje pod naslovom »Revizija pogojev od 7. maja« sledeči članek:

Čas hiti in germansko delo se nadaljuje. Ne slišimo govoriti drugega kot o reviziji mirovnih pogojev, ki so bili izročeni 7. maja nemškimi pooblaščenecem. Če bomo časopisje zaveznih držav, bi mislili, da so zavezniki oni, katerim stavi zmagoslavni sovražnik svoje pogoje, in ki imajo interes, da zahtevajo revizijo. Na Angleškem začenejo listi, ki so bili pred avgustom 1914 soudeleženi pri nemških intrigah, s svojim predvojnimi delom. Uboga Nemčija! Mora se varovati, potolažiti in sprejeti v naročje zveze narodov. To je delo dvomljivih človekoljubov, dobrih trgovcev in dobrih finančnikov. V Italiji pa je pisala pred kratkim turinska »Stampa«: »Uničenje Nemčije pomeni razrušitev ravnotežja in ustvaritev despotske hegemonije. Če je kak narod, ki mora tu ne samo hoteli, ampak zahtevati kot »conditio sine qua non« mir kompromisa, kjer bi si Anglija in Nemčija stali nasproti z enako močjo in tako varovali evropsko svobodo, je tisti narod ravno italijanski narod.« Ta način politike od strani, ki je vedno v svojo korist igravala na eni strani Nemčijo proti Angliji in Franciji, na drugi pa Anglijo in Francijo proti Nemčiji in Avstriji, nas ne čudi. Rekli smo že, da je za te ljudi nemški poraz narodna nesreča.

Nadalje kričijo italijanski listi, da je to, da je dala Francija Srbiji orožje na razpolago, sovražno dejanje proti Italiji. Nasprotno jim je pa to popolnoma naravno, da se princ Livio Borghese vedno mudi v Budimpešti in da so Madžari napadli Čehoslovake z orožjem, ki so ga dobili iz neznanega vira.

Končno se morajo stvari pojasniti. Ali naj Nemčijo oslabimo, ali pa jo zopet postavimo na prejšnjo stopnjo? Ali naj se pobija avstro-madžarsko gospodstvo, ali naj se zopet vpostavi? Tako »Journal des Débats«.

Dnevne novice.

— Za naše vojne ujetnike. LDU. Z ozirom na razne prošnje, ki prihajajo od sorodnikov na vlado v svrhu posredovanja za vrnitev vojnih ujetnikov v domovino, je deželna vlada za Slovenijo ukrenila potrebne korake in se zaradi te zadeve že obrnila na ministrstvo za zunanje stvari. Ministrstvo za zunanje stvari je posredovalo že večkrat v Parizu in Rimu za osvoboditev vojnih ujetnikov kakor tudi interniranih civilnih oseb, ki so državljani kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev ter so prišli v ujetništvo kot državljani bivše avstro-ogrške monarhije. Za sedaj je posredovanje ministrstva za zunanje stvari

uspešno le pri Francozih ter je francosko vojno ministrstvo odredilo, da se nam odstopijo vojni ujetniki Jugoslovani, ki se nahajajo v Franciji. Ministrstvo za zunanje stvari je ponovno zahtevalo, da se ta sklep razširi tudi na civilne osebe kraljestva, ki so bile internirane na francoskem kot državljani bivše avstro-ogrške monarhije in so Jugoslovani. Vojni ujetniki se že zbirajo v Lyonu zaradi vrnitve v domovino. Kar se tiče osvoboditve in repatriiranja vojnih ujetnikov in interniranih iste kategorije v Italiji, se kljub ponovnim posredovanjem ni dosegel uspeh. Z ozirom na odgovor, ki ga je poslalo naše poslanstvo v Rimu, se puščaj domov samo vojni ujetniki, ki so čisto srbske narodnosti in ki zahtevajo, da se uvrste v srbsko vojsko. To je vsekakor posledica mnenja italijanske vlade, da se še ne more priznati obstoj kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev.

— Znižanje tarifov južne železnice. — Kakor smo doznali, se bodo lokalne tarife južne železnice z veljavnostjo od 21. junija t. l. zopet izpremenile in sicer sedaj v važnih točkah prav znatno znižale. V blagovnem prometu se zniža 200% zvišanje, ki se je uvedlo z 18. aprilom t. l., na 100%. S tem se sedaj veljavni tarifi za 1/3 zmanjšajo in se dosedanja poviški izenačijo z onimi državnih železnic ljubljanskega ravnateljstva. V osebнем prometu se znižajo voznine za 1. in 3. razred in tudi cene delavskih vozovnic za enkratno vožnjo v skupinah. Vsled tega znižanja so tarife južne železnice v primeri s tarifami državne železnice ljubljanskega ravnateljstva za enake razdalje skoraj povsod nižje. Voznine II. razreda, ki so že do sedaj vsekakor nižje kot one državne železnice, ostanejo neizpremenjene. One vozne olajšave, ki jih ima južna železnica v obliki delavskih tedenskih vozovnic, mesečnih vozovnic za učence, listkov za proge itd. ostanejo še nadalje v veljavi.

— Ameriška akcija za prehrano otrok. Šolski otroci bodo začeli dobivati od torka 17. t. m. dalje zajtrk po dnevnih zavetiščih in drugih kuhinjah. Natančnejša obvestila dobe otroci po šolah. S tem opozarjamo le starše na pričetek akcije, ker bodo morali otroci, ki bodo dobivali zjutraj kakao, preje z doma.

— Trgovski nastavljenici! Opozarjamo vse trg. nastavljenice in nastavljenke, da je še vedno v veljavi trg. sotrudniški zakon z dne 16. prosinca 1910, drž. zak. št. 20, glasom katerega imajo trg. nastavljenici pravico do dopusta, in sicer: Ako je službeno razmerje trajalo šest mesecev, ima uslužbenec pravico do najmanj deset dni, ako pa je službeno razmerje trajalo pet, oziroma petnajst let, pa do najmanj dveh, oziroma treh tednov. Napačno je naziranje, da imajo pravico do dopusta samo člani gotovih društev, kakor to trde nekateri gg. trgovci, temveč imajo pravico vsi temu zakonu podvrženi trg. nastavljenici. Med te se prištevajo: prodajalci, potniki, skladiščniki itd., vse trg. pisarniške moči. Nastavljenici kreditnih zavodov, pridobitnih in gospodarskih zadrug, zastavilnic, oskrbnih in rentnih zavodov, bolniških in pomožnih blagajn, zavarovalnih zavodov, dalje uredništev periodičnih časopisov, tobačnih trafik itd. Za čas dopusta pristaja nastavljenicu popolna plača. (§ 17. imenov. zakona.) Trgovski nastavljenici, brez izjeme zahtevajte to zakonito zajamčeno pravico. — »Zveza trgov. nastavljenecv na slovenskem ozemlju.«

— Pazite in čuvajte poljske brzozjavne in telefonske proge! Ponavljajo se slučaj, da neznani zlikovci trgajo ozadju fronte telefonske proge in krajejo kabel. To je zločin, ki onemogoči našim četam zvezo med seboj in ozadjem in otežkoči operacije. — Opozarja se, da se bo vsako poskodbovanje poljskih telefonskih prog ali pa tatvina žice in kabla najstrožje kaznovalo po vojnih zakonih. — Komanda Dravske divizijske oblasti.

Išče se Marija Cotič, stara 25 let iz Trsta, ki se je nahajala pri stricu Petru Cotič na Moravskem v taborišču. Kdor ve, kje se sedaj nahaja, naj naznani posredovalnemu uradu za begunce v Ljubljani.

Ljubljanske novice.

Ij Finančni minister v Ljubljani. Ljubljanski dopisni urad poroča dne 14. junija: Finančni minister dr. Momčilo Ninčič je danes popoldne iz Zagreba prispel v Ljubljano. Z njim je prišlo osem oddelnih načelnikov oz. referentov finančnega ministrstva. Na kolodvoru sta ga sprejela podpredsednik Deželne vlade za Slovenijo dr. Žerjav ter poverjenik za finance dr. Šavnik s štabom finančnega višjega uradništva.

Ij Stanko Volarič v Ljubljani. Pred nekoliko dnevi se je povrnil iz Francije v Ljubljano naš priljubljeni rojak g. Stanko Volarič, ki se je več let živel v Srbiji staval v začetku vojske na razpolago kot dobrovoljec. V srbski vojski je bil kot tolmač modernih jezikov pri raznih entitnih misijah. Kot Goričan — edini sin pri-

ljubljenega komponista Hrabroslava Volariča — in kot iskren domorodec Jugoslovani je doprinesel svoj delež v prid naši svobodni domovini. Bil je deležen vsega gorja, katero je zadelo srbsko vojsko in narod, posebno pa v prvih septembrskih dneh leta 1915 pri onem groznem umiku čez črnogorske in albanske gore. Izraža najiskreneje priznanje in čast srbskemu narodu nad toliko jekleno energijo v očigled strašne katastrofe. Ko je pribežal v Francijo je deloval na polju glasbe ter prirejal koncerte v prid srbskim ujetnikom. Tako je z jugoslov. pesmijo propagiral naše ideje in je tuj narod spoznaval s tem našo narodnost. Nas, njegove prijatelje zelo veseli, da ga spet vidimo v svoji sredini, v svobodni domovini in upamo, da mu bo dele omoženo dobiti primerno mesto, bodisi kot tolmač, korespondent mnogih modernih jezikov, bodisi kot glasbenik. Slovensko javnost, kakor tudi merodajne činitelje pa prosimo, da mu po toli prestanem trpljenju, katerega je preстал v prid naše svobode, stoji na strani in mu omogoči obstanek v Sloveniji, ki jo tako ljubi. Dobrodošel! — Njegovi prijatelji.

Ij Slovenska Marijina kongregacija gospodov. Redni tedenski shod v ponedeljek, dne 16. t. m., ob pol 20. uri v kongreg. kapeli oo. jezuitov.

Ij Gotovost srečne smrti. Propoved v nedeljo, dne 15. t. m., ob 17. uri (ob 5. uri pop.) v kapeli oo. jezuitov.

Ij Francosko - slovenska organizacija sporoča, da je njena javna biblioteka odprta vsak ponedeljek in četrtek od 4. do 6. ure pop. v Narodnem domu v lastni pisarni.

Ij Sestanek. V torek 17. t. m. se vrši ob pol 9. uri zvečer v restavraciji gospoda Štefica v Šiški sestanek, na katerem se bo razmotiralo o nadaljnji uporabi električne razsvetljave pri zasebnikih v Spod. Šiški. Opozarjajo se vsi, ki še nimajo naznanjeno upeljavo električne luči v svojem stanovanju, da to takoj prijavijo, ker drugače se jim bo luč odvzela in proti njim kazensko postopalo. Udeležite se vsi, kateri se zanimajo za razsvetljavo, tega sestanka.

I Slovenski trgovci, industrijci in obrtniki se opozarjajo na današnji oglaš »Naznanilo Slovenske trgovske šole«. Vpisujte svoje otroke v slovenske šole! Naraščaj naj se otrese tujerodne vzgoje!

Narodno gledališče.

Drama.

15. junija, nedelja: »Pelikan«. Ab. A 2/63.

16. junija, ponedeljek: Zaprto.

17. junija, torek: »Listnica Bouhouroche«. C 65.

18. junija, sredo: »Za hčer amnestije«, popoldne dijaška predstava. Izven abon.

19. junija, četrtek: »Listnica Bouhouroche«. A 65.

20. junija, petek: Zaprto.

21. junija, sobota: »Bajka o volku«. B 66.

22. junija, nedelja: »Bajka o volku«. C 66.

Opera.

15. junija, nedelja: »Madame Favart« (obhajanje 100letnice Offenbacha). Izven abon.

16. junija, poned.: »Madame Butterfly«. B 64.

17. junija, torek: Zaprto.

18. junija, sredo: »Mad. Favart«. B 2/61.

19. junija, četrtek: »Zongler«. Izv. abon.

20. junija, petek: Zaprto.

21. junija, sobota: »Madame Butterfly«. C 64.

22. junija, nedelja: Jevgenij Onjegin. Izven abon.

Vestnik S. K. S. Z.

* Ženski odsek šentpeterskega prosvetnega društva v Ljubljani ima svoje zadnje redno predavanje v tej sezoni v ponedeljek zvečer ob 8. uri v prostorih šentpeterskega prosvetnega društva. Predava gospodična prof. Stupca. Članice in prijateljice, udeležite se ženskega večera v obilnem številu.

Gospodarske novice.

g Izvoz v Nemško Avstrijo. Iz Belgrada poročajo, da je dovoljen v Nemško Avstrijo izvoz sirkovega semena brez zamene.

Najnovejše.

PARLAMENTARNE POČITNICE.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 14. junija. Parlament bo rešil še samo nov poslovnik in pa zakon o državljanstvu, nato bo šel 1. julija na počitnice, ki bodo trajale en mesec in pol. Zakon o agrarni reformi bi torej več ne prišel na vrsto.

DEMOKRATOM SE SLABO GODI.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 14. junija. V tukajšnjih parlamentarnih krogih se zelo komentira vest, da je podpredsednik zbornice djakovski odvetnik dr. Ribar doživel na svojem shodu v Djakovem popolen fiasko. Volilci so mu namreč soglasno izrekli nezaupnico in ga soglasno pozvali naj odloži mandat.

FRANCOSKE ČETE V BOLGARIJI.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 14. junija. Močni francoski oddelki so odšli te dni v Bolgarijo, da bodo navzoči pri predaji mirovnih pogojev Bolgariji.

NOV RED ZA ZVESTE ALBANCE.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 14. junija. Za one Albance, ki so stali za čas vojne na naši strani in so pomagali srbskim četam, se ustanovi poseben red.

JUGOSLOVANSKI - ITALIJANSKI SPOR.

LDU Versailles, 13. junija. (ČTU) Orlando je odpotoval v Rim. Jugoslovani so odklonili Wilsonov poizkus poravnave glede Reke. Orlando bo zahteval natančno izvršitev londonskega dogovora.

MINISTRSKA KRIZA V ITALIJI.

LDU Lugano, 13. junija. (ČTU) Listi najrazličnejših struj menijo, da je splošna ministrska kriza v Italiji neizogibna.

ITALIJANSKA POGAJANJA V BUDIMPEŠTI.

LDU Curih, 13. junija. (ČTU) »Nenes Wiener Journal« poroča: V jugoslovanskih delegatskih krogih očitno dolže Italijo, da postopa v sporazumu z ogrskimi sovjeti zoper sedanje zaveznike. Trdi se, da se je vlada v Rimu s posredovanjem Segreja pogajala več tednov z vlado v Budimpešti glede moralne in praktične podpore ogrske vlade. Italijo vodi ob tem misel na vojevanje z Jugoslovani.

UKRAJINCI PORAŽENI.

LDU. Torun, 13. junija. (ČTU.) Poljska vojaška uprava poroča, da ukrajinske armade ni več. Pri zadnji poljski ofenzivi je bila popolnoma uničena. V nedeljo so prišli ukrajinski zastopniki v Lvov in predlagali premirje. Poljska armada se je v Volinskem spoprijela z znatnimi boljševičskimi četami; boji so ljuti.

NEMČIJA V ZVEZI NARODOV.

LDU. Pariz, 9. junija. (DKU.) Zakasnelo. Clemenceau, Lord Robert Cecil in polkovnik House so po skupnem posvetovanju izjavili, da bi bilo umestno sprejeti Nemčijo v zvezo narodov, kakor hitro bo podpisala in lojalno izvedla mirovni pogodbo ter imela trdno in zanesljivo vlado. Sklenili so, da odgovor na nemške protipredloge ne bo izročen pred 13. junijem in da bodo dobili Nemci petdnevni rok za protiodgovor.

Razno.

* Nova angleška moda. Elegantne Angležinje nosijo danes krilo brez rokavov, da se vidi vsa roka. Da pa se ne vidijo stavljenice kože, nosijo na tem mestu naramnice. — Druga angleška moda je dragocen vratni nakit, ki ga pa ne nosi na vratu, ampak na nogah, in sicer tako visoko, kakor nosijo naše ženske nogavične trakove. — Armenska in Trapezunt. Trapezunt ali Trebizond, katerega bi številni Grki radi videli kot glavno mesto nove »pitiške« republike na južnih obalah Črnega morja, hočejo tudi Armenci kot izhod na morje za novo poverjeniško vlado, o kateri domnevajo, da jo bo mirovna konferenca ustanovila za Armence. Trdijo, da je Trebizond grški, ker je v tem okraju veliko številu Grkov. Nikdar pa ni nihče trdil in tudi ne more trditi sedaj, da bi bil Trebizond resnično grški ali predstavljatelj del Grške. Grki v Trebizнду predstavljajo le kolonijo, kot se nahajajo grške kolonije v Jeruzalemu, Egiptu, New Yorku ali v Bostonu. Grki gotovi ne morejo trditi, da je New York del Grške, ker je v New Yorku veliko številu Grkov. Isto je tudi glede Italije in Reke ter naših obmorskih mestih.

Izmenjava dijakov. V Toulou je dospela ameriška vseučiliška komisija, da prouči sistem, potem katerega bi se izvedla izmena profesorjev in dijakov med angleškimi in francoskimi vseučilišči.

Vlaka sta trčila. Na francoski postaji St. Pierre je trčil vlak, v katerem so se vozili nemški vojni ujetniki, z angleškim vlakom. 10 vagonov je popolnoma zdrobljenih. Mrtvi so trije nemški ujetniki in 2 angleška vojaka, a ranjenih je 25 Nemcev.

Letalski rekord za višino. Zrakoplovec Cazall se je dvignil v svojem zrakoplovu do višine 9500 metrov in dosegel s tem svetovni rekord za višino.

Nagrade za letalce. Iz San Franciscja javljajo: Thomas Inees je razpisal 80.000 dolarjev nagrade za onega, ki bi prvi v zrakoplovu letel v Avstralijo, 30.000 dolarjev za onega, ki bi prvi preko Havaja letel v Avstralijo, a 5000 dolarjev za polet v Havaj.

Izpred sodišča.

Profesor Rudolf Grošelj proti profesorju dr. Josipu Menceju.

Okrajni sodnik Lajovic je pričel dne 13. junija t. l. razpravljati o tožbi, katero je vložil profesor na I. dr. gimnaziji Rudolf Grošelj proti profesorju na učiteljski dr. Josipu Menceju zaradi razžaljenja časti. Zasebna ovadba prof. Rudolfa Grošlja slove:

Dne 27. marca 1919 je bil pri višjem šolskem svetu v Ljubljani v teku neke preiskave, ki pa se ni tikala moje osebe prav nič, zaslišan tudi ovajenec. V teku dotičnega zaslišanja je glasom uradnega protokola ovajenec dal na zapisnik med drugim tudi sledeče: »... sem zbiral za društvo slov. profesorjev, v namen, da se ne bo vse društvo smatralo za nerodoljubno ter da se eventualno ovadhi pokličejo od društva na odgovor, razne podatke in sem prišel na ta način do imen kolegov, ki so bili ali v resnici denuncijanti ali le osumljeni (... Grošelj, prof. na I. dr. gimnaziji...), vlogo na društvo sem že napravil in jo oddal društvu.

Pri sestavi zgorajšnjega zapisnika sta vprašala z ozirom na navedeno izjavo prof. Menceja dr. Skaberne in Narte Velikonja ovajenec, zakaj da bi bil jaz denuncijant. Na to vprašanje je ovajenec odgovoril: »Prof. Grošelj je po vrnitvi iz ruskega vojnega ujetništva naznanil pri avstrijskih oblastih nekatere slovenske, oziroma jugoslovanske vojske zaradi vojaških zločinov.«

Teža očitka, ki ga je naperil profesor dr. Mencej proti meni, je ravno tako velika, da je moja nadrejena oblast, namreč višji šolski svet, smatrala za potrebno, da me o očitku uradno zasliši. To zaslišanje je bilo dne 10. maja 1919; pri tej prilici sem tudi prvič zvedel vse to, kar sem navedel.

Ob ravno isti priložnosti sem dobil od predsednika višjega šolskega sveta v Ljubljani tudi službeni nalog, naj se očitka prof. Menceja operem s tem, da ga pokličem pred sodišče.

Izjavljam, da vlagam to tožbo ne le radi uradnega naloga; vložil bi jo v vsakem slučaju, da dam priliko prof. dr. Menceju nasto-

piti za njegova očitjanje kar najširši dokaz resnice.

Izrecno si pridržujem pravico do kazenskega preganjanja profesorja Menceja tudi radi eventualnih očitkov proti meni, ki bi jih morebiti vsebovala njegova vloga društvu profesorjev, katere vsebina mi še ni znana.

Končno predlaga, da naj se profesor dr. Mencej po zakonu kaznuje.

Sodnik je prosil stranki, da naj se poravnati, kar se ni zvršilo. Dr. Mence se je bistveno zagovarjal tako-le:

Dne 27. marca 1919 sem bil uradno pozvan na vlogo, ker bi imel biti zaslišan v neki disciplinarni zadevi, zoper koga, nisem vedel, ker imena ni bilo na vabilu. Zaslišujoči dr. Skaberne me je pred zaslišanjem opozoril, da moram samo resnico govoriti, ker bom eventualno zaprižen. Na njegova vprašanja sem po resnici odgovarjal, da dolže profesorja Grošlja, da je denunciral iz Rusije avstrijskim oblastim vojske. Nisem pa tačas rekel o obtožitelju, da je on po vrnitvi iz ujetništva pri avstrijskih oblastih naznanil slovenske vojske zaradi vojaških zločinov.

Kot dokaz dobre vere se sklicujem na priče profesorja Ljudevita Vagaja in dr. Lokarja, oba na II. dr. gimnaziji, na tehnika Antona Alberta in na tehnika Fedorja Slajmarja.

Profesor Grošelj je povedal, da se mu je žudno zdelo, ker so ga pričeli prejšnji njegovi prijatelji ignorirati in izjavili, da mu je na tem, da se cela zadeva pojasni.

Prof. dr. Mence je povedal, da mu je šlo za čiščenje in da je za to nabiral gradivo.

Upravni gospodarski poročevalec višjega deželnega šolskega sveta gospod Franc Skaberne je izpovedal, da je nabiral prof. dr. Mence material in ga izročil ravnatelju Dimniku, ki je poročal o njem višjemu deželnemu šolskemu svetu. Zaslišaval je obdolženca 27. marca t. l. in ga pred zaslišanjem opozoril, da naj resnico govori. »Tekom zaslišanja mi je dr. Mence na vprašanje, kaj da je proti obtožitelju, odvrnil, da je dr. Grošelj avstrijskim oblastem naznanil nekatere vojske zaradi vojaških zločinov. Na to se ne morem spomniti, ali je dr. Mence to storil kot direktno trditev

ali samo kot govorico, katero je slišal. Več bo mogoče povedati takratni zapisnikar g. Narte Velikonja. Obdolženec je namreč takrat jako veliko govoril.

Zastopnik prof. Grošlja g. dr. Korun: Sprejmemo vse dokaze, ki jih ponuja nasprotna stranka, ker nam gre za to, da se vsa zadeva pojasni.

Sodnik razglasi sklep, da se razprava odgodi, ker bo sodišče zaslišalo vse priče, ki so bile predlagane.

Windisches Gesindel, slovenska svinja

je kričal Anton Gruntar iz Spodnje Šiške, Kolodvorska ulica št. 14, na gospo Ivano Krsnič, tudi njegova žena Marija je zalila gospo. Okrajni sodnik g. Lajovic je obsodil Gruntarja v 14 dnevni, njegovo ženo pa v 48 urni zapor.

Aprovizacija.

a Prodaja soli. Na vsak odrezek št. 1 sladkorne karte se dobi pol kilograma soli. Kilogram soli stane 2 kroni. Prodajalci smejo odvzeti strankam pri oddaji soli le odrezek št. 1 sladkorne karte.

Poslano.

Podpisani Anton Bulc, mesar, gostilničar in posestnik v Mokronogu, sem bil od okrajnega glavarstva v Krškem z razsodbo z dne 5. januarja 1917, št. 23.581, obsojen na plačilo denarne globe po 2000 K, oziroma v slučaju neizterljivosti na 200 dnevni zapor radi prestopka naredbi o prometu z živino.

Proti tej razsodbi sem se pritožbo na deželno vladu v Ljubljani, ki je pa mojo pritožbo zavrnila in prvo razsodbo odobrila.

Obsojen sem bil radi tega, ker sem baje pod bivšo avstrijsko vladu nakupoval govejo živino in prašiče kar na lastno pest ter meso te živine prodajal svojim odjemalcem. Ker pa tega nisem storil, ravnal sem namreč popolnoma pravilno in zaklal le dotično živino, ki mi je bila odkazana, za kar sem vedno ponujal dokaze, sem predlagal pri deželni vladi v Ljubljani, naj se kazensko postopanje obnovi.

* Za vsebino pod tem naslovom ne preobnena odgovornosti.

Deželna vlada je zavrnila tudi ta predlog, vsled česar sem se pritožil na bivše notranje ministrstvo, toda tudi brezuspešno.

Ko se je razsula Avstrija sem predlagal zopet obnovo postopanja, češ v Jugoslaviji se bodejo vršile preiskave drugače kot v Avstriji in izkazala se bo moja nedolžnost. Dosegel pa nisem zopet ničesar. Izterjuje se sedaj od mene globa po 2000 K kljub temu, da ne bi imel plačati ničesar, če bi se le izvedli od mene ponudeni dokazi, ker bi se izkazalo, da nisem zagrešil nobenega prestopka.

Kaznovan pa sem bil radi sledečih dogodkov:

Zaklal sem enega bika, ki je zdviljal pri št. Jurju pod Kumom. To sem storil po naročilu g. Legvarta, ravnatelja deželnega mesta za vnovčevanje kladne živine v Ljubljani. Vsled tega gotovo nisem kazniv. Po naročilu g. Legvarta mi je odkazal tudi uradnik deželnega mesta za vnovčevanje kladne živine v Ljubljani g. I. Požar eno govedo, katero sem imel zaklati in meso dati potem takozvanemu »Gendarmerie-Streifkorps«-u, ki se je nahajal takrat v Mokronogu.

Vso drugo živino, kar sem jo še zaklal, mi je odkazal komisijonar g. Franc Kolenc, kar slednji kakor tudi preglednik Jurij Heferle lahko potrdita.

Kar sem klal prašičev, sem jih zaklal za mokronoško aprovizacijo, v katere vrste so mi bili tudi odkazani. Za vse moje trditve sem predlagal priče, vendar se niso nikdar zaslišale, kljub temu, da so izjavile, da so pripravljene potrditi moje navedbe. Kaznovan sem bil na tako občutno kazeno, ko sem vendar popolnoma nedolžen, med tem ko se je kaznovalo druge mesarje, ki so v resnici zagrešili kak prestopok, z malenkostnimi kaznimi po 200 kron.

Danes ne živimo več v Avstriji, marveč v svobodni Jugoslaviji, treba bi bilo tedaj tudi, da se obnovi kazensko postopanje in da se da obtoženci priliko, da dokaže svojo nedolžnost. Ko bi se čutil krivega, bi mirno prenašal naloženo mi kazeno, ker pa nisem kriv, naj se me pa tudi ne kaznuje in naj se mi da priliko, da dokažem resničnost svojih trditev.

Na podlagi ovadb, ki so se že večkrat izkazale kot neutemeljene, se v moderni državi pač ne sme nikogar obsojati.

Ker so bila vsa moja prizadevanja doseči obnovo kazenskega postopanja brezuspešna, mi ne preostaja drugega, kakor da nastopim javno.

Mokronog, dne 11. junija 1919.

Anton Bulc,

mesar, gostilničar in posestnik v Mokronogu.

Občutek dobrega razpoloženja se pojavi, če vsled prehlajenja, prepiba in vlage obolele ude vdrgavamo s Fellerjevimi Elsalfluidom. Mnogoštevilni zdravniki priporočajo pri bolečinah revmatičnega izvora to dobrodejno masazo. Fellerjev Elsalfluid prekaša vsa druga vdrgovalna sredstva in ga ni z ničemer nadomestiti. 6 dvojnati ali 2 specialni steklenici za samo 24 kron naročite pri lekarnarju E. V. Fellerju, Stubica, Elsatrg 134, Hrvatsko. Obenem tudi lahko naročite Fellerjeve milo odvajalne rabarbarske Elsa-kroglice. Izborno želodčno sredstvo. Šest škatlic samo 12 K. Obe zdravili naj bi bili v vsaki hiši vedno pri rokah. Zanesljivo sredstvo zoper kurja očesa je Fellerjev turistiški obliž z znakom Elsa za 2 in 4 K. Poskušnja se izplača. (ea)

Siroje za pranje dobavlja na veliko trvdka VINKO VABIČ, Žalec pri Celju.

Proda se: moško kelo, gramofon, štedilnik, Komenskega ulica 36, pritl.

Zajci francoski in angleški se prodajo pri Fr. Krištofu, Sv. Petra nasip št. 59.

Kosilni stroj (Carmick), jako dober, Vidu nad Ljubljano. 3600

Vodna žaga na pogon (tribo), popolnoma v dobrem stanu, se radi opustitve obrti skupno ali posamezno ceno prodaja. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 3602.

Dr. Müller, odvetnik, Celovec išče dobro izurjene stenografinje in izurjenega koncipijenta za takojšnji nastop.

Zahvala.

Za vse dokaze globokega sočustva povodom bridke izgube našega nadvse ljubljene sina oz. brata, svaka in strica, gospoda

Josipa Kunsta

se tem potom najtopleje zahvaljujemo. Posebej pa še blagodarimo preč. gosp. župnika Iv. Grobelšaka za njegov gniljivi nagrobni govor, prečast. gg. župnika dr. Frana Čukala iz Podklostra in Ivana Kuchlinga iz Doberleva za spremstvo; dalje sl. gasilni društvi iz Gomilskemu in Grajske vasi, gg. pevce za lepe žalostinke, darovalce prekrasnih vencev in končno vse ostale, ki so predrago nam rajnega spremljali na njegovi poslednji poti.

Na Gomilskem, 10. junija 1919.

Žalujoči ostali.

Sedlarskega pomočnika sprejme An. Tacen št. 39, p. št. Vid pri Ljublj. 3601

Kosilnico še malo rabljeno prodaja Jakob Klun, Ribnica št. 45. Cena po dogovoru.

Kuharica skrbna, varčna, 35 let, ki je bila že več let v župnišču želi zopet h kakemu duhovniku na deželi ali v mestu. Naslov pod št. 3609.

Gumi za kolesa in cepljenje trte, a s pristno blago, kupuje v vsaki množini Stjepan Jusić, Zagreb, Petrinjska ulica 22. Osebnostne ponudbe Sv. Petra cesta 2 pri hišniku.

Restavracija v Prašernovi ulici št. 9 se priporoča v Ljubljano potujočemu občinstvu. 3407

Voz (ciza) je naprodaj na Karolinski zemlji št. 9. 3526

Šteparica zgornjih delov, išče primerenega mesta pri čevljarju za popoldan, s takojšnjim nastopom. Prijazne ponudbe do 20. t. m. na upravnostno tega lista pod »Akordno delo 3520«.

Tropine za krmo živini, izborne tudi z vsaj zadostnim uspehom I. letnik Slovenke trgovske šole v Ljubljani ali kakšnega drugega javnega tuzemskega zavoda, zasnovanega na enaki podlagi.

Popravila žepnih ur in zlatnine sprejme: F. ČUDEN SIN — 3246 nasproti glavne pošte v Ljubljani.

Drva, meterska, žagana in cepljena se dobijo v Kolodvorski ulici št. 31.

Vodna moč.

Na prodaj je travnik ob potoku, na katerem bi se lahko zgradilo podjetje. Leži pol ure od postaje na Gorenjskem. Vprašanja na upravo »Slov.« pod št. 3471.

Travnik ali pašnik

v bližini topniške vojašnice se vzame v najem za tekoče leto. Ponudbe naj se pošljejo na topniško poveljstvo v Ljubljani s podatkom, koliko meri travnik in koliko je najemnina. 3504

Ženska

lahko begunka, katera razume popolnoma vrtnarstvo, se sprejme v stalno službo. Plača po dogovoru. Vprašati je: hotel Slon, Ljubljana.

OPEKO

zidake in strešnike oddaja po najnižjih cenah od postaje Celje Oswatitsch & Karlovšek, Celje.

Vsakovrstne slamnike

priporoča gospodim trgovcem in slavnemu občinstvu, kakor tudi slavnate čevlje (šolne), predpražnike, slavnate podplate za čevlje

Franjo Cerar, tovarna slavnikov, Stob, p. Domžale. Tovarna je 7 minut od kolodvora.

Slovenska trgovska šola v Ljubljani, Kongresni trg št. 2.

Naznanilo.

Vpisovanje za šolsko leto 1919./20. se vrši 5., 6. in 7. julija od 10. do 12. ure dopoldne.

Na deški trgovski šoli se sprejemajo:

v pripravljani razred učenci, ki so dopolnili 13. leto ali ga bodo še dopolnili tekom solarnega leta sprejema; v I. letnik učenci, ki so: a) dopolnili 14. leto ali pa ga bodo še dopolnili tekom solarnega leta sprejema in so b) z vsaj zadostnim uspehom dovršili 4. razred kakšne srednje šole ali pa popolno meščansko šolo ali c) uspešno prestali posebno sprejemno izkušnjo;

v II. letnik učenci, ki so dovršili z vsaj zadostnim uspehom I. letnik Slovenske trgovske šole v Ljubljani ali kakšnega drugega javnega tuzemskega zavoda, zasnovanega na enaki podlagi.

Na dekliški trgovski šoli se sprejemajo:

v I. letnik učenke, ki so: a) dopolnile 14. leto ali ga bodo dopolnile še tekom solarnega leta sprejema in so b) dovršile meščansko šolo ali pa 8. razred ljudske šole;

v II. letnik učenke pod istimi pogoji, ki veljajo za deške oddelke.

Vstopnina je 5 K, prispevek k učilom 10 K.

K vpisovanju je prinesiti krstni list in zadnje šolsko izpričevalo.

Vpisuje se lahko tudi pismenim potom.

Vsa nadaljnja pojasnila daje ravnateljstvo zavoda.

V Ljubljani, dne 12. junija 1919.

3583 Ravnateljstvo.

ERKA d. z. o. z. Dunaj IV., Seisgasse 18/a. Razprodajalci zahtevajte spec. ponudbe.

Parketne desčice nove in stare, polklate in struže (rešira) ter z voskom lika, po najnižjih cenah. Delo točno in solidno. ANTON BOKAL, pokladalec parketov, Ljubljana, Ambrožev trg št. 9. (event.) Sp. Hrušica št. 39 pri Ljubljani.

Krepak učenec iz poštene hiše se takoj sprejme v trgovino Josip Osolin, Laški trg.

Pozor! Odgovoren sem le za ona naročila, ki se sprejmejo v Jugoslov. umetniškem zavodu na Franc Jožela cest 5 »Ateli« Hellose. Nimam potnikov!!

V. Bešter, fotograf, Ljubljana.

Gostilna v Mariboru

se odda na račun takoj poštene družini. Stoji se nad 200 polovnjakov vina. Kuhinja dobro izhaja. Dogovoriti se je z lastnico Ireno Nachtigal, Sv. Jurij ob Ščavnici, Stajersko. 3588

PEK

išče v najem (od l. 1920) pekarno v Ljubljani ali na deželi, katero mu po 19 letnem obrtovanju hišni gospodar odpoveduje, da bi najbolje vpeljano obrt sam vršil. Pismene ponudbe na upravnistvo »Slovenca« pod št. 33. 3577

Sprejme se takoj

blagajničarka za lekarno.

Prednost imajo reflektantkinje, ki so večje strojeplisja. Pismene ponudbe na lekarno R. SUŠNIK v Ljubljani, Mariljin trg. 3567

Iščemo za našo tovarno v Medvodah treznega, spretnega, oženjenega

ključavničarja

za takojšen vstop pri prostem stanovanju in kurjavi. Ponudbe je nasloviti na »Papirnico Gorjance, pošta: Medvode, Gorenjsko.«

Štev. 349.

RAZGLAS

o sprejemu učencev v I. razred državne gimnazije SHS v Kranju za šolsko leto 1919—120. — Na državni gimnaziji SHS v Kranju bo vpisovanje učencev za prvi razred šolskega leta 1919—1920 v nedeljo 29. junija od 9. do 12. ure dopoldne. Učenci naj pridejo v spremstvu starišev ali njih namestnikov ob določenih urah v ravnateljstvo pisarno in prinese s sabo krstni list, obiskovalno izpričevalo zadnjega razreda ljudske šole in spričevalo o cepljenosti kozah. Zunanji učenci se zglašajo tudi pismeno. Sprejemni izpiti iz verouka, slovenščine in računstva bodo v soboto, 5. julija od 9. ure dop. dalje.

Termalno-radioaktivno kopališče Toplice pri Novem mestu

zdravi reumatizem, protin, neuralgijo (ischias), eksudate (ženske bolezni), posledice ran in zlomljenja kosti i. t. d. Pojasnila daje brezplačno ravnateljstvo.

želez. post. Straža-Toplice

Sezija od 1. maja do 30. septembra.

Kupim po najvišji ceni vsake množine **Sveža jajca** nudim po 70 vinarjev komad. Ed. Suppanz, Pristava, Slovensko Štajersko.

VSEGA ZDRAVILSTVA

DR. ŽIVKO LAPAJNE

SE JE NASTANIL V LJUBLJANI
KONGRESNI TRG 14, I. NADSTR.

250.000 komadov zidne opeke

ima na razpolago 3581

Valentin Urbančič, Ljubljana, Bleiweisova cesta št. 18.

Sezona maj-september. Zdravniško vodstvo Dr. Savrič.

Dijetetični sanatorij

Rogaška Slatina

za vse kronične bolezni želodca in črevesa, jeter in ledvic, za vse bolezni preosnove (sladkosečnost ali cukrova, debelost), za putiko (arthritis urica, uratična diateza). — Okrepčevalne kure za bledične in slabokrvne rekonvalescente po pljučnih, srčnih boleznih in za bolne na živčevju. — Dijetetično zdravljenje po metodah prof. Dr. Noordena, fizikalna terapija po načinu in običajih svetovnega zdravilišča Wiesbaden-a.

Nekaj vagonov oglja

ki naj bi se dobavilo v mesecih junij in julij, postavljeno na kolodvor, plačljivo pri oddaji, se takoj kupi. Ponudbe na Zangger, Celje.

Državno zdravilišče za bolne na pljučih

Topoljšica pri Šoštanju

Pričetek sezije 15. junija t. l.

Prošnje za sprejem v zdravilišče se pošiljajo „Kuratoriju za upravo zdravilišča Topoljšica“, ki ima svoj sedež v Ljubljani (poverjenstvo za socialno skrbstvo). Podrobna pojasnila daje „Upraviteljstvo zdravilišča v Topoljšici“. Več glej v dnevnikih.

Več spretnih mizarjev

v trajno delo in nekaj 3553

strojnih ključavničarjev

večjih popravil na transmisijah strojih za obdelovanje lesa in za montažna dela sprejme tovarna I. BAHOVEC nasledniki, Duplica, Kamnik.

Cirilo-Metodska

nakladna knjižara i papirnica d. d.

Telefon štev. 76 — Zagreb — Preradovičev trg 4

Novourejena Cirilometodska knjigarna in papirnica priporoča svojo bogato sortirano skladišče razglednic na debelo **največje v Jugoslaviji.** Na skladišču je okoli **10 milijonov razglednic.**

Priporoča svojo moderno urejeno knjigarno. Na debelo in in na drobno prodaja vse vrste papirja in pisar. potrebščin.

V najem se odda s 1. julijem

gostilna in trgovina

z mešanim blagom, primerna za vsako obrt, na prometni okrajni cesti v kamniškem okraju. Same resne ponudbe na na upravo lista pod »Gostilna štev. 3502.«

Restavracija pri „Zvezdi“

(preje Ferline),

Podpisana naznanjava, da je **novourejena** vrt, vrtni salon in kegljišče **zopet odprto.**

Priporočava se posebno preč. duhovščini, kakor tudi gostom z dežele. Postrežba točna in solidna.

Priporočava se

Peter in Josipina Košak.

Opr. št. 795. Ljubljana, dne 7. VI. 1919.

SVARILO

delavcem vseh kategorij.

Vsled neurejenih gospodarskih in prometnih prilik vlada v Beogradu in na ozemlju kraljevine Srbije veliko pomanjkanje dela in nezaposlenost delavskih sil. Delavci vseh kategorij, ki hodijo brez izrecnega poziva v Beograd za delom, potrošijo vsled velike draginje v kratkem vse svoje prihranke in se izpostavljajo največji bedi.

Svarimo delavstvo vseh kategorij pred obhajanjem v Beograd ali v Srbijo, če nimajo delo nakazano od podružnice državne posredovalnice v Ljubljani, Mariboru in Strnišču pri Ptuj.

Kdor se samolastno poda v Beograd ali v Srbijo ima nositi sam vse posledice.

Deželna vlada za Slovenijo, oddelek za socialno skrbstvo.

Slivovko, rum

brinjevec pristni, konjak, sveče stearinske v zavrtkih, marmelado slivno in jabolčno, olje jedilno, poper itd. nudiva po najnižjih dnevnih cenah iz najinega tukajšnjega skladišča.

Samo na debelo.

Gregorc & Verlič

Ljubljana 3469

Cesta na Rudolfovo železnico št. 7.

„Slovenske narodne pesmi“

za citre in petje.

Priredil in izdal podpisani. Zvezek V, in VI. sta izšla v drugi izdaji. Vsi zvezki, katere imam sedaj v zalogi, so izšli med vojno, torej v času draginje. Zato tudi ne morem drugače dalje, kakor da cene zvezkov nekoliko zvišam. Cena za vsak zvezek je 6 kron. Grajski odmevi pa so še po 4 krone. Posameznih zvezkov s povzetjem ne pošiljam.

Najhitreje in najceneje dobi zvezke, kdor pošlje denar naprej.

Priporočam se

IV. Kiferle,

Ljubljana, 3489

Krojaška ulica štev. 8.

Josip Janko

urar v Kamniku na Štani

(nasproti farne cerkve)

priporoča veliko zalogo žepnih in stenskih ur, zlatnine, srebrnine in optičnega blaga po primerni ceni.

III PREPRODAJALCI III

Kremo za čevlje, vazelino za čevlje, cigaretni papir, cigaretno tulčice, pisemski papir v mapah, fino toaletno milo in drugo blago dobite pri **MAHLER I OPLATKA**, agenturni i komisioni posao, Zagreb, Jelačićev trg 28 poleg Narodne kavane.

tambilije

vseh vrst za urade, družva, trgovce itd.

Anton Cerne, graver in izdelovatelj kavčuk-tambilijev

Ljubljana, Dušni trg 1.

Kranjska deželna podružnica

n.-a. dež. življenske in rentne, nezgodne in jamstvene zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12, II. n.,

sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tudi z vojnim rizikom, otroških do, rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

— Javen zavod. — Absolutna varnost. — Nizke premije. —

Prospekti zastoj in poštine prosto. — Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji.

Ing. Dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbni inženir

Specijalno slavno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe v Ljubljani, Hilšerjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno: Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.

Prevzema v strokovno izvršitev vse načrte stavbeno inženirske stroke. Tehnična mnenja, zastopstvo strank v tehniških zadevah.

! Banatska moka !

Komisija „BALKAN“ LJUBLJANA prodaja dokler traja zaloga lepo, belo moko za kuho in kruh. — Oddaja samo cele vreče.

Blejsko jezero, Bled-Gorenjsko.

Hotel Malnar in hotel Triglav.

priporočata svoje lepe, na novo opremljene sobe. Električna razsvetljava! Izborna in zadostna prehrana! Lastna jezerska kopališča in čolni.

Zmerne cene!

Barva — kemično — čisti

vsakovrstno blago

pere

domače perilo (pošilja po isto na dom)

soveliolika

ovratnike, zapestnike in srajce

tovarna Jos. Reich Ljubljana, Poljanski nasip 4 Podružnica Selenburg, ul. 3.

POZOR! URARJI!

Išče se **kompanjon** za izdelovanje ur in sicer imajo te ure sledeče prednosti:

- Cerkvene in stenske ure tečejo leto, žepne ure pa mesec dni, ne da bi jih bilo treba navijati.
- Regulatorji hitrosti so občutljivi in natančni za vsako poljubno hitrost, katero se zahteva.
- Urno kolesje je sestavljeno tako, da so ure te vrste bolj trpežne, zahtevajo **polovico manj dela** pri produciranju in uporabijo manj materiala, kot dosedanje ure.

Cenjene ponudbe prosim pod naslovom »Nova ura« na upravitelstvo tega lista.

J.C. Kotar

Ljubljana

Wolfova ul. 3.

Drogerija

Fotomamifaktura.

Služba hranilničnega uradnika

pri Hranilnici v Ljutomeru se odda takoj.

Lastnoročno spisane prošnje, zahtevana plača, dokaz o izvršenih študijah, o dosedanjih službah, o starosti in družinskih razmerah, se naj vložijo pri Hranilnici v Ljutomeru najpozneje do 25. junija 1919.

Ravnateljstvo.

5000 tucatov trivoglatih pil za žage, izborna kakovost,

4 in 4 1/2 palcev, angl., franc. in Remscheid. znamke.

Plugi, gnojne vile, kose, žage, žreblji, vijaki, orodje vseh vrst v velikih množinah

proti takojšnji dobavi.

Prosi se takojšnja brzojavna vprašanja. 3475 (3)

S. RAPAPORT, trgovina z železnino na debelo, Dunaj I., Krugerstr. 5